

BS USARB

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

TAMARA CIOBANU

LEGENDA CÎNTECULUI POPULAR

Omagiu la 100 de ani de la naștere
(22 noiembrie 1914 - 23 octombrie 1990)

FILE BIOGRAFICE

- **1914 – Tamara Ciobanu** (Ceban, *Taratanschi*) s-a născut la 22 noiembrie în satul Berezlogi, jud. Orhei.
- 1932 – A absolvit liceul de fete „Principesa Dadiani”.
- 1936 -1938 – Urmează Școala de felcerițe din Chișinău.
- 1946 – A absolvit Conservatorul de Stat din Chișinău.
- 1945 -1951 – A fost solistă la Comitetul de Radio al Moldovei.
- 1946 – Debutează pe scena Teatrului „Expres” din Chișinău în rolul titular din opera „Cio-Cio-San” de G. Puccini.
- 1951-1973 – A devenit solistă a Orchestrei de Muzică Populară „FLUERAȘ”.
- 1973 -1985 – A deținut postul de docent la catedra de canto a Institutului de Arte „G.Musicescu” din Chișinău.
- 1972 – Membră a Uniunii Muzicienilor din Republica Moldova. Președinte a Societății Muzical-Corale din RSSM.

Cîntăreață de operă:

A cîntat în studioul de operă din Chișinău, remarcîndu-se în rolul Tatiane din opera „E. Oneghin” de P. I. Ceaikovski, în rolul titular din opera „Cio-Cio-San” de G. Puccini și în rolul Aksiniei din opera „Donul Liștit” de I. Dzerjinski.

Interpretă de cîntece populare moldovenești de mare popularitate:

„Doina nouă”, „Hora de sărbătoare”, „Hora păcii”, „Mărioară”, „Cănățuie”, „Bun îi vinul ghiurghiuliu”, „Lele Ileană” etc..., mai tîrziu fiind înregistrate la Radio Chișinău

Filmografie:

1952 – Sovetskaia Moldavia, „Moldova-film”.

1955 – Melodii moldovenești, „Moldova-film”.

Foto:<http://www.kino-teatr.ru/teatr/acter/sov/253561/bio>

Foto:chisinauedu.md/fileuri/Tamara_Ciobanu.doc

Titluri și premii:

- 1949 – Ordinul Drapelul Muncii
- 1974 – Ordinul Prietenia Popoarelor
- 1950 – Premiul de Stat al U.R.S.S
- 1949 – Atristă emerită din Republica Moldova,
- 1953 – Artistă a poporului din Republica Moldova
- 1960 – Artistă a poporului din U.R.S.S.

Turnee Internaționale:

- Republica Federală Germania
- Praga, Republica Cehă
- Montreal, Canada
- Tirana, Albania
- Paris, Franța

Numele Tamarei Ciobanu îl poartă:

- Școala din Berezlogi
- O stradă din Chișinău
- O stradă din Bălți
- Concursul interpreților cîntecului folcloric al Uniunii Muzicienilor din Moldova din 1989

„- Ce planuri aveți? – o întreb pe Tamara Savelievna Ciobanu.

- Să cînt! Și să plec!

- În turneu?

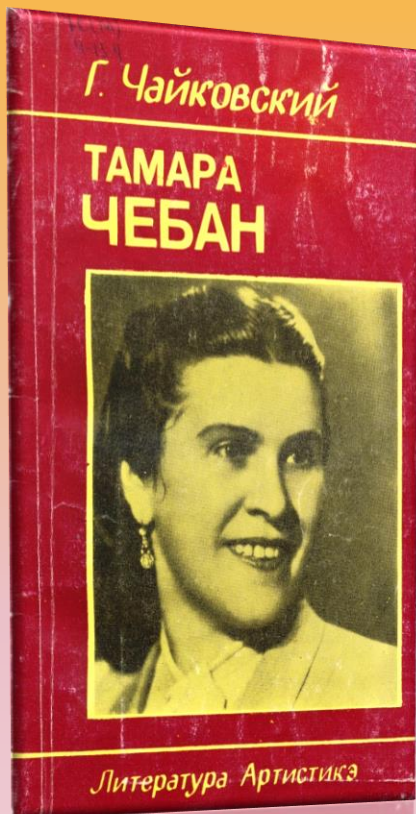
- Ba nu! Într-o călătorie cu mult mai plăcută! La învățătură! Prin sate. Să colind republica. Să ascult cum cîntă alții. Să învăț de la ei. Vă mirați? Un artist, dacă nu soarbe zi la zi din talentul și arta poporului său, nu mai este artist!”

În ajunul aniversării 40-ea a Republicii Moldovenești Gheorghe Remenco în dialog cu Tamara Ciobanu

CÎNTECE DIN REPERTORIUL TAMAREI CIOBANU PREZENTE ÎN CULEGERI

PREZENȚE ÎN MONOGRAFII

*Мэ купринде дор фербинте,
Сэ те стринэ ла шимьоарэ.*

*Сэ-ць апук ку мына брыул
Ши сэ трек ку тине роул...*

Ачел прелунг «оф!» адэугат ла урмэ де интерпретэ, екзекутат ку ун портаменто десцендент лежер ши дискрет, комуника спектаторилор ну атыт суферинцеле дисперате але ындрэгоститулуй, кыт, май алес, паснуня ынфлэкэратэ центру юбитэ.

Аич м'ам оприт доар ла унеле мелодий популяре молдовенешть, интерпретате де Тамара Чебан, пьесе каре ау констигуит чел май васт багаж ши чя май прециоасэ комоарэ дин реперториул артистей. Т. Чебан, ынсэ, ну с'а мэджинит ла интерпретаря кынтекулуй популяр молдовенеск. Ын нунумэрате турнее прин царэ ши ын стрэинэтеге еа адуче омажну попарелор фрэцешть, интерпретынд кынтечеле лор. Ачаства сурприндя плэкут пе аскултэторь, каре де мулте орь ынтылняв артиста ку аплаузе фр претэрий претэ, де рале алтор п

Дин кон унеле ерау вените ын крусеск «Пемми, да над Чебан рэсу скимб, лини романда («Вишневаэ раняня «Офти, місячени

64

Ла ынчепутол карьерей.

Ын ролул Чю-Чю-Сая (а чинья дин стынга).

Ын мижлокул артишгилор радиоулуй молдовенеск.

Т. Чебан акомпаниятэ де тарафул Филармоничий

Т. Чебан ку кышца мембри ай тарафулуй.

Оркестра «Флуераш» ла шар.

Ын плинэ матуритате де хреанце.

Т. Чебан зампредин ку групул депутатилор дин Молдова ын Советул Супрем аз УРСС.

Т. Чебан ши Н. Чепрага ла о лекцие де канто.

„Să cînti pentru oameni e o mare fericire.”
Tamara Ciobanu

ЧАЙКОВСКИЙ, Глеб. Тамара Чебан . К. : Лит. артистикэ , 1980. р. 53

Мн тимпул турнеулуй дин Канада.

Артиштий молдовенъ мн Индия.

Комферера титлулуй де артиста а поворулуй дин УРСС.

Т. Чебан ши сора ей Валентина мн сочитатя акторулуй М. Жаров.

Т. Чебан ши Р. Бейбутов змпреуня ку делегация дин Азербайджан.

Т. Чебан ку А. Пахмутова ши П. Иванова мн Белорусия.

РЕПЕРТОРИУЛ ТАМАРЕИ ЧЕБАИ

1. Кинтече популяре молдовенешти

- 1. Ляна
2. Мындрулиңе де ла шес
3. Фрунзэ верде сэчиоарэ
4. Фрунзэ верде де зэмос
5. Фа, эслиңэ, дин Костешти
6. Хай ла вие, ын колхоз
7. Пе дядула Руженилор
8. Вии' бэлиңэ, вии' дисарэ
9. Мынэ, Георге, бойй бине
10. Дорул де ла иинмэ
11. Ниструле, пе мадулэ тэу
12. Оф, эслиңэ, Мэриоарэ
13. Георге, мэй Георге
14. Фрунзишоарэ дошиоарэ
15. Бате вынгул кышена
16. Фетиңо, ку окий верьэ
17. Мэриоара
18. Циле-мэ, доруле лин
19. Ла моришкэ
20. Омуче, ку винул бун
21. Чобанашуле
22. Оф, эслиңэ лешшоарэ
23. Жямшарале
24. Куматрица
25. Бун ый винул гюргюлю
26. Хай, майкэ, ла ярмарок

2. Кинтече але автор попаре

- 1. Над полями, да над чистыми
2. Калитка
3. На позицию девушка
4. Вишневая ябля
5. Ой, нйду я до млина (Оф, м'ой дуче ла моарэ).
6. Ой, пилэ я в понедлок (Оф, че-ам май бэут еу думэ).
7. Ой, не свйги мйсьченку (Оф, му думиңэ луна).

- 14. Де ку зорь («Де ку зорь ши пынэи сарэ...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де В. Руссу.
15. Хай, арум, бэең («Хай, арум бэең...») — хора колхозникэ, муз. де Д. Георгиңэ, верс. де И. Подолняну.
16. Кинтек деспре Кишинэу («Ын Молдова инстелатэ...») — муз. де Д. Гершфелд, верс. де А. Лукьянов.
17. Ла алейжэрь — муз. де Д. Гершфелд, верс. де Л. Корняну.
18. Ун ковор («Фире албе, рошиоаре...») — муз. де Д. Гершфелд, верс. де Л. Корняну.
19. М'а мерс верста 'н сат департе («Аолеу, веште сатулэ...») — муз. де Е. Дога, верс. де А. Алич.
20. Дойна ноуэ («Дойнэ, дойнэ, атыга жале...») — муз. де Е. Кока, верс. де Ем. Буков.
21. Кинтек де пахар («Винишор турнацо ынкоаче...») — муз. де Е. Кока, верс. де Л. Корняну.
22. Азэ е зи де сэбрэтоаре («Винэ ла ной ла сэбрэтоаре...») — муз. де Е. Кока, верс. де Ем. Буков.
23. Ридикаци-аэ песте тот («Ной ну дорим риде...») — муз. де Е. Кока, верс. де П. Крученюк.
24. Пын'ла тине друму-й лунг — муз. де С. Лобел, верс. де Ем. Буков.
25. Нумай кинтекүл рэмыше («Нистру-шь дуче валула рече...») — муз. де С. Лункевич, верс. де Е. Кримерман.
26. Мэй, бэрбате, бэрбэше («Нү дежлябэ спуне сатулэ...») — муз. де В. Радү ши П. Радү, верс. де Е. Кримерман.
27. Хора примзверий («Азэ ый хорэ маре 'н сат...») — муз. де А. Ранга, верс. де Ем. Буков.
28. Драгосте мй («Омул каре н'а юбит...») — муз. де А. Ранга, верс. де В. Рошка.
29. Сетя («Бун ый вынул дин Кожушина...») — муз. де А. Ранга (пе мотиве популяре).
30. Хора приетней («Хай сэчгидем хора маре...») — муз. де В. Ротару, верс. де В. Купча.
31. Збоарэ, хулубаш («Хулубаш ал пэций, збоарэ...») — муз. де О. Тарасенко, верс. де П. Дарненко.
32. Луме, луме... («Луме, луме, спуне луме...») — муз. ши верс. де Т. Чебан.
33. Сырба флэжэлор («Веницо, флэжэй, сырба весел сэ порниш...») — муз. де С. Шапиро, верс. де В. Руссу.
34. Ла кулесул поэмей («Струрула де поэмэ колт...») — муз. де С. Шапиро, верс. де В. Рошка.
35. Славэ дие, маре четзданкэ («Ыне-ай фост ту ын трекулэ иезру...») — муз. де С. Шапиро, верс. де П. Крученюк.

- 8. Воча мамы — кинтек популяр азербайджан.
9. Насыл ися («Че бине е») — кинтек популяр гэгэуэ.
10. Илкэз илди («А сосит призваора») — кинтек популяр гэгэуэ.
11. Джава прэ долина («Нү ауд ын заре») — кинтек популяр цигэнеск.
12. Дз-мь мына, фетиңо — кинтек популяр детоп.
13. Kein Feuer, keine kohle («Фэрэ фок, фэрэ кэрбу-не») — кинтек популяр жерман.
14. Кокорий — кинтек популяр унгуреск.
15. Кокырля — кинтек популяр унгуреск.
16. Стане, любе стане («Стане, драгэ, Стане») — кинтек булгэреск.
17. Alboz my jasy, tacy («Шениле сынт ка мачий») — кинтек популяр полонез.
18. Цоган тан («Фатэ фрумоас») кинтек популяр монгол.

3. Кинтече але композиторилор

- 1. Поем деспре Молдова («Коту-й черул, ларе огорул...») — муз. де В. Вилиңчук, верс. де П. Заднипру.
2. Окий вэд, нимма чере («Фрунзэ верде рунтэи трей...») — муз. де В. Вилиңчук, верс. де Е. Кримерман.
3. Кинтек де юноре («Кум сэ-чы спри ку сфелтул...») — муз. де В. Вилиңчук, верс. де Г. Биер.
4. Деле Иоани — муз. ши верс. де Д. Георгиңэ.
5. Фрунзэ верде, лэмынэ — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де В. Руссу.
6. Жок де сэбрэтоаре («А 'нверзит дин ноу огорул...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де В. Руссу.
7. Кэинэу («Прячистите любовоаче...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де Ш. Барвар.
8. Хора пэтий («Веселия не е сарэ...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де П. Заднипру.
9. Де ла мындра («Ной мындрую, не-ам юбит...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. популяре.
10. Булгэрэш дин артуруэ — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де П. Крученюк.
11. Нистру — дойна, Нистру — хорэ («Кыт еште, Ниструле, де луме...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де П. Крученюк.
12. Стэкул меу — («Сатул меу, стэкула меу...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де Е. Чунгу.
13. Кинтекүл миресей («Мамэ, мамэ, ши яр мамэ...») — муз. де Д. Георгиңэ, верс. де П. Крученюк.

- 36. Пушпор дин дял де моарэ («Фрунзишоарэ сэчиоарэ пе ла тине гынду-мэ збоарэ...») — муз. С. Шапиро, верс. де П. Дарненко.
37. Те-аштең ку лор («Ын флэоре-й млянку») — романс, муз. де С. Шапиро, верс. де В. Рошка.
1. Песня о Родине — Кинтек деспре Патрие («Широка страна моя родная...») — муз. де И. Дунаевский, верс. де Лебедев-Кумач.
2. Каким ты был, таким ты и остался — муз. И. Дунаевский дин филмул артистик «Казачий дин Кубан».
3. Мы с тобою не дружили — муз. де Б. Мокроузов.
4. На крыльце твоём — муз. де Б. Мокроузов.
5. Я за реченку гляжу — муз. де Б. Мокроузов.
6. Солдаты идут — муз. де К. Молчанов, верс. де М. Львовский.
7. Сина, Кена Теммекене — кинтекэ естония муз. де Е. Капл, верс. популяре.
8. Колхоз Маанелери — (стригэтул колхозниче) — муз. ши верс. де Д. Танасогулу.
9. Песня Матери — муз. де Е. Колмановский.
10. Пришла весна — муз. де А. Новиков.
11. Смуглянка — муз. де А. Новиков, верс. де Я. Шведов.
12. Отызд партизан — муз. де А. Новиков.
13. Ромашки спрятались — муз. де Е. Птычкин, верс. де И. Шаферан, дин филмул артистик «Моя уллица».

4. Ролурь де оперэ

- 1. Чю-Чю-Сан — ын опера луй Ж. Пуччини «Чю-Чю-Сан».
2. Татьяна — ын опера луй П. Чайковский «Евгений Онегин».
3. Аскания — ын опера луй И. Держинский «Донул лиништит».
5. Арий дин оперэ
1. Албэ ка эспада («С подружками по ягоди ходить») — дин опера «Албэ ка эспада» де Н. Римский-Корсаков.
2. Ария Настасией («Где же ты, мой желанный») — дин опера «Врэжитоаря» де П. Чайковский.

REPERTORIUL TAMAREI SIOBANU

- 3. Ария Лизей («Уж полноче близится») — дин опера «Дама де пинкэ» де П. Чайковский.
4. Ария Маргаритей — («сцена ши грэдинэ») дин опера «Фауст» де Ш. Гуно.
5. Халка — дин опера «Халка» де С. Моношкю.
6. Сантуша — дин опера «Кавалерия рустиканэ» де Ж. Масне.
7. Антонидэ — каватина ши ронда дин опера «Иван Сусанин» де М. Глинка.
8. Неда — дин опера «Паяце» де Р. Леонковалло.
9. Оксана — дин опера «Ын ажунул крэчунулуй» де Н. Римский-Корсаков.

6. Романце

- 1. День ли царит — муз. де П. Чайковский, верс. де А. Апухтин.
2. Зачем? — муз. де П. Чайковский, верс. де Л. Мей.
3. Закатилось солнце — муз. де П. Чайковский, верс. де П. Ратгауз.
4. Странная минута — муз. ши верс. де П. Чайковский.
5. Забыть так скоро — муз. де П. Чайковский, верс. де А. Апухтин.
6. Скажи, о чем в тени ветвей — муз. де П. Чайковский, верс. де В. Сологуб.
7. Девушка левница — муз. де А. Даргомьжский, верс. популяре.
8. Вокализэ — муз. де С. Рахманинов.
9. Здесь хорошо — муз. де С. Рахманинов, верс. де Г. Гална.
10. У моего окна — муз. де С. Рахманинов, верс. де Г. Гална.
11. Сирель — муз. де С. Рахманинов, верс. де Е. Беготова.
12. Не мой красавица при мне — муз. де С. Рахманинов, верс. де А. Пушкин.
13. Северная звезда — муз. де М. Глинка, верс. де Е. Росточина.
14. Сомнение — муз. де М. Глинка, верс. де Н. Кукольник.
15. В крови горит огонь желания — муз. де М. Глинка, верс. де А. Пушкин.
16. Маргарита ла торкэтоаре — муз. де Ф. Шуберт, верс. де И. Гьоте.

92552 1/2/72

Народная артистка СССР

ТАМАРА ЧЕБАН

ТАМАРА ЧЕБАН

Артиста и популярна дин Унияна РСС

Всеобщее признание — это не только горячие аплодисменты, письма и восторженные письма, это и правительственные награды, грамоты, дипломы, концерны, подарки от трудящихся разных республик и стран.

Таланте дин попер

А се бируря де апрочеяра лумя ну мекяма а кулже нумай аилуок фуртуноаса, флора ши екрасяра, дар ши дипломы, дипломе ла концерны, кадоре дин парта министериор диферитор републик ши диферитор цоре.

„Pentru mine principalul este de a sluji norodului meu prin artă, de a contribui la îmbogățirea spirituală a oamenilor, de a le dăruii bucurie și zîmbete. Aș dori să cînt totdeauna numai despre primăvară și fericire.”

Tamara Ciobanu

ФЕДЬКО, А. Народная артистка СССР
Тамара Чебан. К. : Тимпул, 1972. р. 16

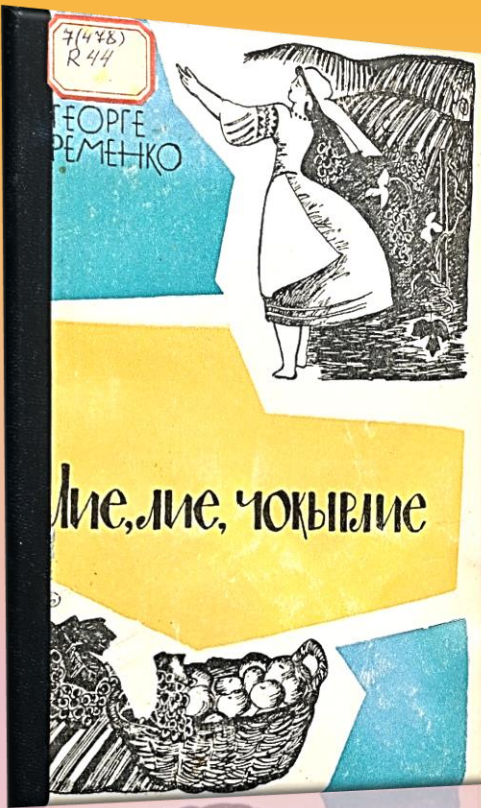
Секретул популяртаций импесе, де каре се букурэ кинтэряца, констэ ын ышусушь карактерул профунд популяр ал креаций ей.
Сукчесул ну и с'а афирмат нумай мулэмитэ натурий, каре а ыязестрат-о ку аша талант, ши чизелэрий минушоаса а фиекэруй кынтек, дар ши мулэмитэ контактулуй, пе каре л-а штнут сэ-л креесе ку сала. Реушинд сэ трансмитэ ку мултэ експресивитате ши фармек лиризмул ши уморул фин ал кынтекулуй молдовенеск, Тамара Чебан а кучерит шимиле оаменилор советичь ши публикулуй де песте хотаре.
Артиста а трекут ун друм лунг де креацие. Пентуру а-шь

Поет «молдавский соловей».
Кынтэ «привнеетоаря Молдовей».

Язык песен, дружбы понытен на любом континенте.
Лиубя кынтекулуй ши притеней е ынцелэсь пе орече континент.

Писать о Тамаре Чебан и легко и трудно. Достаточно, кажется, сказать: жила-была одаренная девочка, которая в мечтах нелегкого детства видела себя актрисой, что ее мечта, хоть и не сразу, но сбылась. Народ полюбил ее песни. Она стала знаменитой. И с тех пор чувство радостного ожидания всегда охватывало тысячи людей, когда ведущий или диктор объявляет: «Поет Тамара Чебан!»
В музыкальной жизни Советской Молдавии Тамара Чебан — явление исключительное. С ее именем связано возрождение и популяризация неповторимой по своей красоте молдавской народной песни. В ре-

Ын анул 1946 студєнциџ конєваторулџ днџ Кншнџу студиџу опєра „џно-џно-самџ. Я-џ пе Тамара, студєнтџ ын класџа де опєра, интерпрєтынд ролџу ерєннєк прнчнцџлџ.

Тамара Сєвєнє лауреатџ в Прџ

Прнмнџ лауреатџ молдовєнџ ай Прємнєлуџ де Стат: Тамара Сєбан џн Еужєннє Урєкє. Прємнєлуџ ле-а фєст конфернт пєнтру интерпрєтарџа де кннтєчє популярє молдовєнєштџ.

„...Datorită ei, am aflat cu toții cîntecul moldovenesc, minunatele melodii ale poporului Moldovei. Repertoriul Tamarei Ceban este variat și bogat – de la doină pînă la cîntecul modern de estradă. Dar cele mai frumoase sînt cîntecele ei norodnice, mai ales cele lirice, de dor.”

P. Vasilev, regizor-șef la teatrul „ N. V. Gogol ” din Moscova

REFERINȚE CRITICE

48(478)
P48

Uniunea Muzicienilor din Republica Moldova

*Pe drumuțul
dorului ...*

CAIET DE FOLCLOR

mun. Chișinău - 2001

În memoria

Tamarei
C I O B A N U

*Și eu, și ea am pornit de la aceeași DOINĂ...
Vocea ei m-a urmărit pretutindeni...
Vocea ei o aud mereu...*

Maria BIEȘU

Din arhiva Tamarei Ciobanu

Părinții cântăreței - Savelii și Alexandra

Familia Taratanschi la
Chișinău. 24 iulie 1932

Tamara elevă la liceu

Împreună cu sora Valentina, 1967

Soră de caritate, 1938

Tamara Ciobanu cu soțul

Imagine din depărtatul an 1967

Chipul ei surzător a încântat o lume...

"Mână, Gheorghe, boii bine..."

Acolo unde i-a fost cel mai drag - în scenă.

Tamara Ciobanu, 1984

Prieteni... Colegi... Discipoli...

Tamara Ciobanu este sfântul meu, este icoana mea. Ea este cu mine oriunde.

Nadejda Cepraga

Tamara Ciobanu mai cântă (și cuvântă) în cântul preamultilor ei ucenici, alăptați, la fel ca ea, la sânul harului creator al poporului nostru...

Nicolae Chiosa

E, de fapt, prima noastră cântăreață care, prin cântec, a dus faima Moldovei peste mari și țări...

Serghei Ciuhrii

Dânsa a fost prima care a deschis drumul în lume muzicii moldovenesti.

Natalia Gheorghiu

Era o personalitate care te cucerea din prima clipă...

Maria Iliuț

Era înzestrată cu atâtea calități, încât a rămas vie în memoria tuturor acelor care au cunoscut-o.

Eudochia Lica

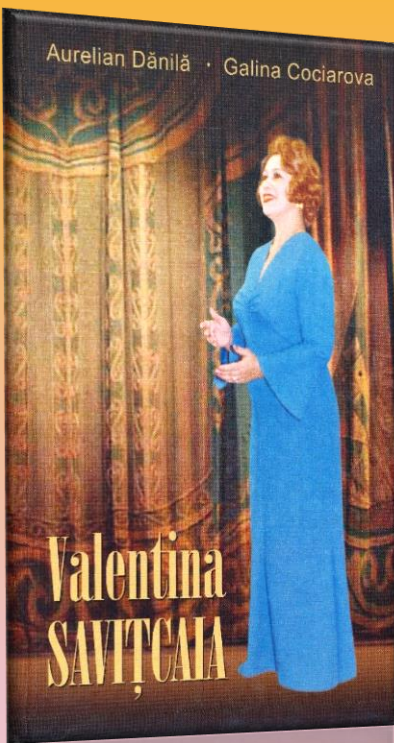
Totdeauna m-am mândrit cu faptul că am cunoscut-o.

Sergiu Rădăuțanu

Ea a făcut cu mult mai mult decât o întreagă echipă de diplomați pentru faptul că Moldova sa devină cunoscută în foarte multe țări ale lumii.

Teodor Zgureanu

Valentina cu sora ei mai mare, Tamara

Ductul surorilor Tamara CEBAN și Valentina SAVITCAIA, înregistrat în fonoteca de aur la Radio-Moldova

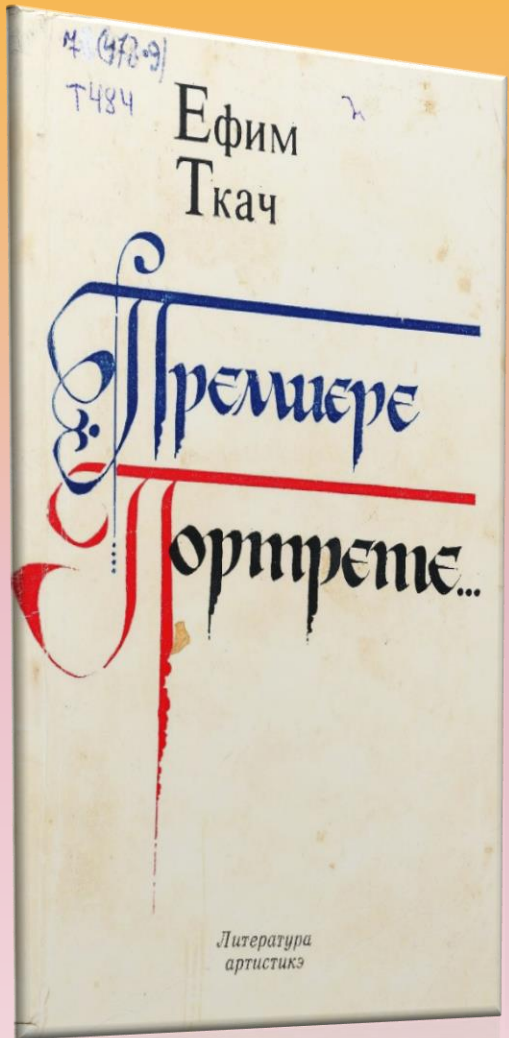

Cele două surori Tamara Ceban și Valentina Savitcaia. Prin arta lor muzicală ele au contribuit substanțial la dezvoltarea culturii, încât numele lor merită să fie rostite cu admirație din generație în generație

A. D. În cine ați crezut și cine v-a ajutat cel mai mult la Conservator?

V. S. În primul rând, ca să ajung la Conservator m-a ajutat sora mea Tamara. Ea pe parcursul întregii mele vieți mi-a fost și mamă și tată, și inger păzitor. Întotdeauna i-am fost recunoscătoare și o păstrez în memorie ca pe cea mai dragă și scumpă ființă din viața mea. Pe când eu eram adolescentă, Tamara de-acum era cântăreață vestită. Tamara înțelegea foarte bine că și eu am o voce frumoasă și trebuie neapărat să învăț. La Conservator am avut parte de multă lume binevoitoare, al

БИОГРАФИЯ КЫНТЕКУЛУЙ

(Тамара Чебан ла 60 де ань)

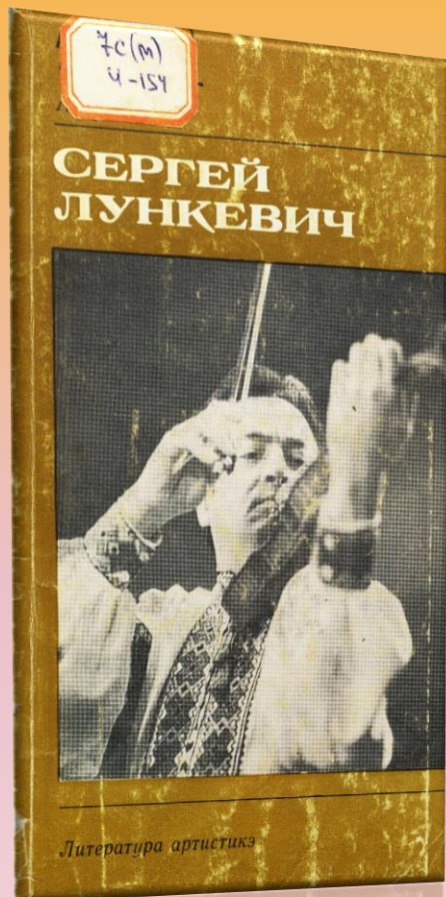
Уний артишть се ыскриу ын мод органик ынтр'о анумитэ периоадэ а дезволтэрий културий национале. Пласынду-се пе позиций авансате ын професаря унуй жен де артэ, ей экспримэ ынтр'о формэ концентратэ ши кончисэ спиритул доминант ал тимпулуй. Се ынгымплэ апой, ка флукуацииле перманенте де стилурь, густурь, ка ши еволюция вертижиноасэ, пе каре о куноаште арта националэ, сэ промовезе концепций артистиче ной, афирмынд, алэтурь де континуитатэ традицилор, месажул кэутэрилор. Дар ын пофида ачестора, «трекутул» континуэ сэ трэяскэ. Афлынду-шь експресне ынтр'ун стил карактеристик, персонал, ел капэтэ акцепциуня де симбол, импунынду-се ши атунч, кынд амбианца че л-а кемат ла вяцэ а чедат локул унор модалитэць артистиче ной.

Челе спусе се реферэ ын модул чел май директ ла персоналитатя унея динтре челе май популяре кынтэреце дин Молдова Советикэ — Тамара Чебан. Ын аний, кынд шы-а афирмат талантул, интерпрета ынтрукила месажул кынтекулуй молдовенеск пентру милиоане де аскултэторь дин тоате унгерашеле именсей ноастре цэрь. А ачелуй кынтек, каре, ка ши попурул че л-а креат, с'а трезит ла о вяцэ ноуэ.

С'ар пэря, кэ поциуниле де популяритате, модэ, де стил доминант визязэ чел май пуцин компартиментул фольклорик ал артей унуй по-

лор. Ынсушь прочесул ей де формаре, кристаллзаря кынтекулуй популар, пар индипенден-те де курсул ши синузотэциле времий. Ор, время ну рэмыне индиферентэ фацэ де моделул популар, импримынду-й визиуня са, типарул сэу карактеристик, чэя че ши резумэ, ын ултима анализэ, стилул времий. Ытэ де че сесизэм ампрента контемпоранентэ-ший ши ынтр'ун кынтек векь, апэрут ку ань сэу секоле ын урмэ, ши каре с'ар пэря кэ тре-буе сэ експрими о спиритуалитате депэшитэ. Аич, ынсэ, пе примул план апаре фигура тэлэчноторулуй, а интерпретулуй. Ел есте ачела, каре инсуфлэ ын формеле векь вяцэ ноуэ, а-трибуинд кынтекулуй фольклорик нуанца ине-шитэ, деспринзынд дин моделул популар валориле сале иманенте, модул де а гынди артист-тик, менталитатя артистикэ а попурулуй. Тоа-те ачестя презинтэ апанажул унуй артист аутентик. Интуинд стилул времий, ел реу-шеште сэ-л адаптезе, сэ-л имприме реперто-рулуй сэу. Тамара Чебан цине ануме де ачас-э категория де артишть.

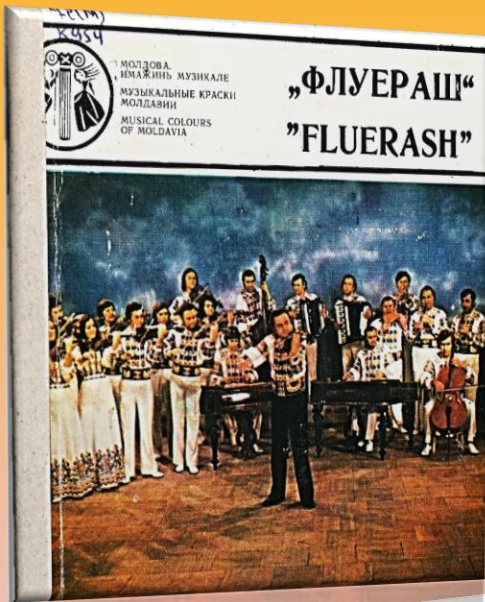
Апариция кынтэрецей пе арена музикалэ а фост сензационалэ, популяритатя — кыт се вате де маре. Еа а реушит сэ атрагэ атенция шпийней публиче имеднат, трезинд ун екоу пу-блрик, дескоперинд пентру фоарте мулць нес-емателе фольклорулуй молдовенеск. Презен-тале артистей, форца ей де сужестие ау фост шыт де прегнанте, ынкыт кяр де ла примеле вариций пе сченэ ау денотат аспектул де ма-трикате артистикэ. Пентру Тамара Чебан н'а възнат, кум се ынгымплэ де челе май мулте-рь, периоада инчипиентэ, кынд персоналитатя

Акомпанинд-о пе Тамара Чебан, артистэ а попурулуй
дин УРСС

Авынтаць де о сырба

источник для обработки! Я считаю, что задача композитора, пишущего в народном духе или обрабатывающего молдавский мелос,— показать не себя, а мелодию, взятую им за основу. И так оформить, чтобы все скрытые ее достоинства сделать явными, яркими.

Самобытное явление и Лункевич-скрипач, в чьем творческом почерке органично сплелись академическая скрипичная школа и народная манера игры.

Буквально потрясают слушателей структура и драматизм, с которыми он исполняет «Балладу» композитора Ч. Порумбеску.

Огромна популярность певцов «Флуераша». С этим оркестром в разное время работали народные артистки СССР лауреаты Государственной премии СССР Тамара Чебан, Мария Биешу, народные артисты МССР Георгий Ешану, Николае Сулак.

Давно завоевал сердца слушателей голос сегодняшней солистки оркестра Зинанды Жули.

Праздничность — это, пожалуй, наиболее полное определение того впечатления, которое оставляют стремительные и задорные,

релька». Родился коллектив в 1949 году как прямой профессиональный наследник и продолжатель славной традиции молдавских лэутаров. «Флуераш» играет без дирижера, им руководит первая скрипка — самый опытный скрипач. Уже более 16 лет в этой роли выступает Сергей Лункевич, его художественный руководитель и солист, музыкант с яркой артистичностью и темпераментности совместить не только академическую скрипичную школу с народной манерой игры, но и дирижирование с исполнением. Кроме того, Лункевич известен как композитор — создатель целого ряда популярных песен.

Огромна популярность солистов «Флуераша». Имя народной артистки Советского Союза Тамары Чебан (в настоящее время она возглавляет молдавское музыкально-хоровое общество) приобрело международную известность.

Любят слушатели и шуточные, и лирические, всегда задумывающиеся песни народного артиста республики Георгия Ешану.

Где бы ни выступал «Флуераш» во Владивостоке или в Ерсте, Архангельске или Ашхабаде — слушатели всегда покоряют звуки чудесного голоса молодой певицы Зинанды Жули.

«Дойна» — это песня. И не просто песня, а самое живое выражение души народной. Вот почему, когда более четырех десятилетий назад родилась в Молдавии хоровая капелла, ей дали это простое и нежное имя — «Дойна».

Славный творческий путь прошел коллектив. Его песни звучали на фронтах Великой Отечественной войны, в госпиталях, на промышленных предприятиях, в колхозах. «Дойне» рукоплескали на Дальнем Востоке и в Закарпатье, в беломорских портах и республиках Средней Азии.

Богат и разнообразен репертуар капеллы. В ее концертах звучат и народные четырехголосные песни, и сложнейшие произведения вокальной классики. Дирижером этого коллектива выпускница Кишиневской консерватории, народная артистка МССР Вероника Гарсия. В репертуаре капеллы произведения композиторов Е. Кокки, Ст. Няги, А. Стячи, В. Загорского, С. Лунгула. Эмоциональный накал, страстность, высокая гражданственность отличает программы «Дойны» последних лет, которые состоят из произведений не только молдавских композиторов, но и сочинений Г. Свиридова, В. Мурадорусси, Армении.

...А кто не знает Николая Сулака и ансамбль «Лэутарий»? Если Николая Сулака спросить, когда он на-

го тенора баритон, участник художественной самодеятельности города Бельши.

С новой программой оркестр народных инструментов «Бельши» братские республики, побывал в крупных городах, на стройках и в промышленных центрах Советского Союза. Примечательны выступления коллектива в марте 1952 года в городе Жигулевске. Рабочие Куйбышевгидростроя, посетовавшие концерт, так выразили свои чувства: «Ваше искусство помогает нам строить и жить».

Интересная гастрольная поездка была предпринята осенью 1954 года. Оркестр побывал в городах Сибири, Дальнего Востока и на Сахалине. И всюду жители этих суровых мест тепло встречали молдавских артистов.

Газета «Красноярский рабочий» писала о нашем оркестре: «Жизнерадостное искусство одаренного коллектива, заботливого хранителя образцов молдавского фольклора, пользовавшееся у красноярцев заслуженным успехом».

А вот отзыв газеты «Бурят-Монгольский комсомолец»: «Бурят-Монгольский слушатель благодарен дорогому гостю — небольшому коллективу молдавского ансамбля, преодолевшему тысячи километров, чтобы познакомиться его со своим национальным искусством».

Наряду с другими коллективами филармонии — «Доброй» и ансамблем народного танца — оркестр народных инструментов и его солисты приняли участие в 1955 году в съемках кинофильма «Молдавские песни».

В эти годы наивысшего расцвета достигла исполнительское мастерство солистки оркестра Тамара Чебан. Жизненный и творческий путь Тамары Савельевны Чебан тесно связан с расцветом молдавской музыкальной культуры в условиях советского строя. С юных лет мечтала она стать артисткой.

Но только после установления Советской власти в Бессарабии Тамаре Савельевне открылся путь к осуществлению мечты. Она поступила на вокальный факультет Кишиневской государственной консерватории. В годы войны, работая в военном госпитале, продолжала учиться в консерватории. И лишь в 1947 году, после возвращения в Кишинев, она закончила учебу. Незаурядные вокальные данные (драматическое сопрано) Тама-

ры Чебан еще в консерваторские годы обращали на себя внимание.

Памятным эпизодом в жизни певицы было участие ее в концертах Международного фестиваля молодежи и студентов в Праге, а затем в концертах декады молдавской музыки и танца (1949). Эти выступления определили ее дальнейший творческий путь: исполнительница молдавских народных песен. Имя Тамары Чебан вскоре стало популярным в стране, а песни, исполняемые ею, получили широкую известность. Напомним такие произведения, как «Ляля», «Мэрионара». Т. Чебан часто выступает и за рубежом. С успехом прошли ее концерты в Румынии, Венгрии, Австрии, Германской Демократической Республике, Финляндии.

Творческий путь Тамары Савельевны неотделим от ее общественной деятельности. Она дважды избиралась депутатом Верховного Совета Союза ССР. Советское правительство высоко оценило талантливого артистку, завоевавшую признание народа. Тамара Чебан удостоена Сталинской премии, награждена орденом Трудового Красного Знамени. Ей присвоено звание народной артистки Молдавской ССР.

* * *

Оркестр народных инструментов достиг новых успехов в последующие годы. Художественным руководителем его с 1956 года стал композитор Давид Федов.

Д. Г. Федов окончил Кишиневскую консерваторию в 1952 году по классу композиции у С. Т. Нязи. Он воспринял у своего учителя лучшие стороны его творчества: умение сохранить народную основу музыки, ее национальный колорит, широко пользоваться народным песенным творчеством. В повседневной работе с оркестром Федов добивается чистоты звучания и строя, профессионального подхода к делу, изыскательно трудится над шлифованьем народных песен и оркестровой инструментальной мелодий.

В 1957 году на основе оркестра народных инструментов был создан качественно новый оркестр под названием «Флуеран».

Народная артистка МССР Тамара Чебан.

PREZENȚE ÎN SURSE DE REFERINȚE

ЛИТЕРАТУРА
ШИ АРТА
МОЛДОВЕЙ
БЕНЧИКЛОТЕДИЕ

Ч

ЧЕЛОВЕК (исеуэ. Мерепану) (ч. 1.5.1919, с. Мере-Котковский, РСФСР), музыкант, педагог, режиссер. Maestro умерит ал артеи (1974). А абсолют Консерватор дин Кишинэу (1945, мр. проф. Л. Гуров). Пяну релат ла диферите школы (1956–67 ши 1976–79) артистиче ал Филармоничии Молдова. Шеф ал катедреи Ин-тулуй де арте ал Музиче де Стат. Бн 1973–84 — шеф ал секции де фольклор симпозициорил дин РСФСР, ку мунка педагогиче, а ши о сусинутий активитате куратор-артистик. Бн календар а мисенат концерте артистик фестивале ла Кишинэу, раше але УРСС. Угуд дин фестивале ши Маршионор. Де саве дин фестивале де арте ал Фольклорикале дин Молдова ши кинтече ши алте фестивале каре ле а валорифицат парципеле «Доине, кинтече, мурмур» (1972), «Кинтече популяре молдовенешце» (1977, мн л. украиняно), «Кинтече революционаре» (1975), «Кинтече популяре контемпоране» (1977) ши а. А предрекат кинтече популяре петру кор (цикул «А фост разбойн ши а»), есте ауторул мануалуй «Литература музикал молдовенешче» (1982) ши ал унуий шпр де артиколе субликате ши преса републикан, ши епичие де спечиялизате дин република ши дин царь.

ЧАСЛОВ (слав.—часоловь), карте дестинате сервисинуй републиче ортопед. Куринде ругунь ши кантар петру диферите часуре але змлей. Бн Молдова а фост фолосит мулт тимп ка *авбедар* ши карте де четире ши минаш-мунтул пример. Ун «часлова» а типарит, булварара, ши М. *Стрибайки* (1972). **Чайковский** (ч. К. 1809—1893, В. Карга ши тинару ши Молдова ши секолехе XVII—XVIII—К. 1973), Л. С. Стат Е. Филе лек, некунскуте...—К. 1981.

ЧЕБАН Ион Андреевич (мн. 22. 6. 1934, Орхей, РСФСР), кинтрац (тенор) сов. молдавн. Артист умерит дин РСФСР (1974). Дитр абсолютн шк. медий а фокут парте дин Ансамбл де кинтече ши дансур ал дистриктулуй милитар Транскавказиян. Дин 1956 кинтз ши корул Театрулуй молд. де опере ши балет.

ЧЕБАН Тамара Савелиевна (мн. 22. 11. 1914, с. Березюкь, р-нуз Орхей, РСФСР), кинтрацэ (сопранэ) сов. молдован. Артиста а популяруй дин УРСС (1960). Мембру ал ПКСУ дин 1953. А абсолютн Консерваторул де Стат дин Кишинэу (1946), студинта канто ку Г. Афанасу (1946), кинтрацэ канто ку Г. Афанасу ши Л. Липковская. Бн 1945—51 а фост солистэ ла Комитетул де радио ал РСФСР, ар ын 1951—73 — солистэ а оркестрей де музикал популяре «Фиделитэ». Бн 1973—80 — доцент ла катедре де канто а Ин-тулуй де арте ал Г. Музическу ши а Ин-тулуй де арте ал Кишинэу, евиденциууде саве ролул Татяна дин опера «Шаншии Онегин» де П. Чайковский ши ин ролул титлулар дин опера «Чио-Чио-сан» де Ж. Пуччини. С а афирмат, ши спечиял,

Г. Чайковский

Т. Чебан

дий музикал-корале дин РСФСР. Премиул де Стат ал УРСС (1950). Ордену Деини, ордену Дредаву Рошу де Музик, ордену Приетения поповарол, ордену Революция дин Октомврие. **Дитр:** Ч а й к о в с к и й Г. Тамара Чебан.— К. 1980; Шубин Э. Народная артистка МССР Т. С. Чебан.— К. 1980; Ф о л к о в а А. Народная артистка СССР Тамара Чебан.— М. 1972.

ЧЕБОТАРИ (Чебо т а р у) Мария 10.2.1910, Кишинэу.—9.6.1949, Виена), кинтрацэ (сопрано лирико-драматиче) молдован. Бн композитре а кинтз ши корул катедралей дин Кишинэу кондукте де М. Березюковий. Бнере 1924—29 а мпонтат ла Консерватору дин Кишинэу (ку Г. Афанасу), apoi ла Шк. суперораре де музика дин Берлин (ку О. Данцие). Бн 1929 ын композитре а кинтече композиторилор молд., сарисе ши стил популяр (Е. Кока, Д. Георгиуэ, В. Виланду, В. Ротару, А. Раига). Дин богатул репертоариу ал кинтрацэ де о десебистэ популяритате стау букурат «Доина ноуа», «Хора де сарботаре», «Хора поини», «Де ла мунда», «Маринара», «Кинце», «Аз ле о воче дутерника, скрепиро ши тимбраз. Арта са интерпретатэ се десебисте цинтра рецитэ змбларе а караскерудуй понулар молд ку чел академик професионист, имприманда кинтрацудуй су репертоариу ин стил проприу, оригинал.

Ымпринчу ку оркестра «Фугарана» а парципнат ла нумеросе турнее пар циро ши ин стринатэ (Чехословакия, Унгария, Румыния, Албания, РДЖ, Аустрия, Финландия, Канада, Монголия, Польша, Югославия, Франция, Индия, България). Ч. десфаноар ши о сусинутий активитате не тарым обихтеск. Депутат ал Советулуй Супрем ал УРСС де лажисе. 3—5, мемуру ал Комитетудуй ценстру премие де Ленин дин УРСС им доменул лит. ши артеи (1957—62). Дин 1972 есте председателе ал Комитета

Т. Чебан ку оркестра де музика популяр молд. «Фугарана»

чий музикал-корале дин РСФСР. Премиул де Стат ал УРСС (1950). Ордену Деини, ордену Дредаву Рошу де Музик, ордену Приетения поповарол, ордену Революция дин Октомврие. **Дитр:** Ч а й к о в с к и й Г. Тамара Чебан.— К. 1980; Шубин Э. Народная артистка МССР Т. С. Чебан.— К. 1980; Ф о л к о в а А. Народная артистка СССР Тамара Чебан.— М. 1972.

ЧЕБОТАРИ (Чебо т а р у) Мария 10.2.1910, Кишинэу.—9.6.1949, Виена), кинтрацэ (сопрано лирико-драматиче) молдован. Бн композитре а кинтз ши корул катедралей дин Кишинэу кондукте де М. Березюковий. Бнере 1924—29 а мпонтат ла Консерватору дин Кишинэу (ку Г. Афанасу), apoi ла Шк. суперораре де музика дин Берлин (ку О. Данцие). Бн 1929 ын композитре а кинтече композиторилор молд., сарисе ши стил популяр (Е. Кока, Д. Георгиуэ, В. Виланду, В. Ротару, А. Раига). Дин богатул репертоариу ал кинтрацэ де о десебистэ популяритате стау букурат «Доина ноуа», «Хора де сарботаре», «Хора поини», «Де ла мунда», «Маринара», «Кинце», «Аз ле о воче дутерника, скрепиро ши тимбраз. Арта са интерпретатэ се десебисте цинтра рецитэ змбларе а караскерудуй понулар молд ку чел академик професионист, имприманда кинтрацудуй су репертоариу ин стил проприу, оригинал.

Ымпринчу ку оркестра «Фугарана» а парципнат ла нумеросе турнее пар циро ши ин стринатэ (Чехословакия, Унгария, Румыния, Албания, РДЖ, Аустрия, Финландия, Канада, Монголия, Польша, Югославия, Франция, Индия, България). Ч. десфаноар ши о сусинутий активитате не тарым обихтеск. Депутат ал Советулуй Супрем ал УРСС де лажисе. 3—5, мемуру ал Комитетудуй ценстру премие де Ленин дин УРСС им доменул лит. ши артеи (1957—62). Дин 1972 есте председателе ал Комитета

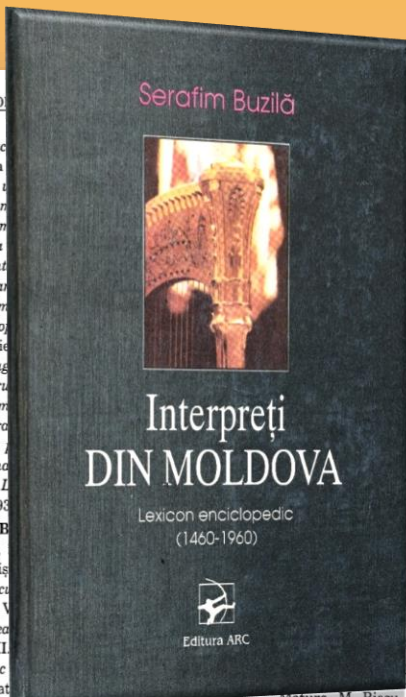
ЧЕЛАСТӚ (лат. seleste — тэере), 1) плавэ ризмика ши вурсеуэ луньк, каре трече, де обичей, прии соаза луняса. Се нотэзэ прии семнул //.. Ека: «Кынд ку жене остинте!» сара суфун думьнаре, Доар часоринку урмэз // лунгара тиньтудуй караре (М. Еминеку, «Скрасораи Б»). Ч. каре трече прии милжолу версудей се нумеште Ч. м е д и а н э; чя каре деспарте ун мик грул де симбае — Ч. м и к э; каре-шн скимба доку — Ч. ф л о т а н т а. Скоулу чезурий есте де а чурла реситар ши а сусинте кадена посейте. 2) Пауза динтер тарцие уней пьесе музикале ори динтре доуэ фразе, сервиси дреит семье де пунктуацие ын тимпул ексекutoriий лор. Де чезе май мулте ори Ч. есте какулата де интерпрет, нар парте би индикат ши де комозициор прии семнул // оръ принтро виртуэз маре, пласате де асупра портатинуй.

ЧЕЛАК Сильвия Алексеевна (п. 22.10. 1948, с. Пелияня, р-нуз Рышкань, РСФСР), скрипторсе сов. молдован. Мембру ал ПКСУ дин 1976. А абсолютн Ун-та де Стат «И. Ленин» дин Кишинэу (1971). А дебютат ку симие, артикле публицистиче, алой публика нувеле, поевестире. Прича са карте «Дависе» (1978) — а конституит о инкуруцие алы универсул де прекуратор ал адюкесционилор. О аднчире а конфликтелор этиче ши о ануитэ лэрижире а диалогоинуй де обсерваций асупра реализаций демеж карта «Деласария» (1981), Романул «Жокуа ку умбра» (1982) е о конституаре а инветигатии протазорей ин лумя де пасуны ши изуинеие але адюкесционилор ши тинериор интелектуаль, афиш ши прагма веший артисте. (Портр. в. ла п. 422).

Дитр: М а з и л у Г. Димесинуйоу фактор артистиче ши проза тинериор.— Бн кария луй: Ку скут ши фозо. К., 1983.

CIOBANU

plac
apa
Și t
mar
frun
apa
cânt
floar
inim
in o
trăie
drag
noru
inim
păra
ne, p
Amo
te, I
1993
B
nu,
Chiș
ce cu
16. V
sefe
8. II
desc
terat

CIOBANU, Mitriță, cântăreț bisericesc și compozitor (11. X. 1891, Schineni, jud. Vaslui — 14. XI. 1973, Schineni, Vaslui). Studii la Școala de cântăreți bisericești din Huși, după care urmează cursurile Școlii de cântăreți din Bârlad, fiind elevul lui Damian Rânzescu. În anii 1921-1952, cântăreț la Biserica din Schineni, jud. Vaslui.

Bibliografie: Lificiu, T., *Cântărețul bisericesc Mitriță Ciobanu*, in: „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, nr. 1-2, 1974, Iași; Ionescu, Gh., *Lexicon al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica de tradiție bizantină în România*, București, 1994.

116

estor, trompetist și
1942, Bravicea, jud.
Școala medie de mu-
(1954-1961) cu Gri-
mpetă) și la Conser-
kovski” din Moscova
Gheorghi A. Orvid
petist în Orchestra
nonicii din Chișinău
esor la Școala medie
Neaga” (1971-1972),
1977-1991) și confe-
l) la Conservatorul
n Chișinău. S-a per-
rvatorul „P. I. Ceai-
scova (1972-1974,
1981) cu Iuri A. Usov
rteii interpretative).

a Glavceva, Ivan Ivan-
neț, Ion Dibulat, Vladi-
tol Manita, Andrei Fok-
ko, Gheorghe Vărlan,
Meriu Hanganu, Ole

V. Kurin, I. Krălov, T.
E. Verbețchi, S. Vran-
gh. Ichim, O. Daun, V.

Mătura, M. Bieșu,
M. Munteanu, V. Sa-
vițchi ș. a.

CIOBANU (Ceban, Taratanschi), Tamara, cântăreață de muzică populară (22. XI. 1914, Berezlogi, jud. Orhei — 23. X. 1990, Chișinău). După absolvirea Liceului de fete „Principesa Dadiani” (1932), urmează Școala de felcerițe (1936-1938) din Chișinău. Studii muzicale cu Gavriil Afanasiu, Lidia Lipkovska și Alexandra Gvozdețchi (1939-1941), continue la Conservatorul „Leonid Sobinov” din Saratov (1941-1944) cu Alefina M. Pashalova (canto) și la Conservatorul din Chișinău (1944-1945) cu Lidia Babici și (parțial) cu Vasili Dolev (canto). So-

CIOBANU

CIOCHINA

listă la Radiodifuziunea din Saratov (1942-1944); solistă la Radiodifuziunea din Chișinău (1945-1951) și în Orchestra de muzică populară „Fluieraș” a Filarmonicii din Chișinău (1951-1973); profesoară de canto la Institutul de Arte „G. Musicescu” (1973-1985). Debutază pe scena Teatrului „Expres” din Chișinău în rolul titular din opera „Madame Butterfly” de G. Puccini (februarie 1946). Artistă emerită din Republica Moldova (1949); Artistă a poporului din Republica Moldova (1953); Artistă a poporului din U. R. S. S. (1960); Premiul de Stat al U. R. S. S. (1950).

Turnee artistice internaționale.

Roluri: Madame Butterfly (omonimă, de G. Puccini), Tatiana („Evgheni Oneghin” de P. I. Ceaikovski), Aksinia („Donul liniștit” de I. Dzerjinski).

A colaborat cu: S. Lunchevici, A. Boțoșanu, P. Zaharia, Gh. Tărtău, P. Bacinin, D. Fedov, V. Baronciuc, Gh. Eșanu, I. Bratu, V. Achindinov, G. Briuner, G. Gheorghită, G. Strahilevici, E. Macaleț, P. Șerban, M. Poleacov, V. Poleakov, A. Dubravșchi, N. Propișcean, A. Harabagiu, P. Stoicov, H. Ursachi etc.

A înregistrat la Radio Chișinău cântece populare (*Of, leliță, Mărioară, Căndașie, Doina, Bun îi vinul ghiurghiu-lu, Lele Ileană* etc.)

Discografie: *Leana, Doina nouă, Hora, De la mândra, Hora de sărbătoare, Bate vântul cănepa, La dans, Ciobănașule, Te duceai în sat la horă, Mărioara, Vasile tractoristul, Frunză verde și-o sipică, Vara grânelor se coc, Sărbătoreasca, Giamparale* (M 30 42455-56); *Neică de la Călărași, Stelele în iaz se scaldă, Floarea, Măi bărbate, bărbățele* (00020421); *Doina, Ciobănașule, Lelea Ileana, Mărioară, Of, leliță, ochisorii, Frunză verde și-o sipică, Te duceai la horă, Teodor armonistul, Fetițo, cu ochii verzi* (2038-39); *Stelele în iaz se scal-*

Tamara Ciobanu

dă, Neică de la Călărași, Floarea, Măi bărbate, bărbățele (D 00020421-22); *Leana* (032801-02); *Floarea, Măi bărbate, bărbățele, Stelele în iaz se scaldă, Neică de la Călărași* (00020421-22); *Du-te, dor, Dorul Mărioarei, Cât e cerul larg ogorul* (D 00010793-4); *Doina, Ciobănașule, Lelea Ileana, Mărioara, Of, leliță, ochisorii, Vin bădiță, Frunză verde și-o sipică, Te duceai în sat la horă, Teodor armonistul, Fetițo cu ochii verzi* (D 2038); *Firicele de floare rară* (M 30 36173-6); *Mână, Gheorghe, boii bine* (D 14133-34); *Bun îi vinul ghiurghiu-lu* (D 14109); *Vin, bădiță* (D 14113-14); *Te duceai la horă-n sat* (2038-9); *Ciobănașul, Vin, bădiță* (D 1565).

Filmografie: *Sovetskaia Moldova, „Moldova-film”* (1952); *Melodii moldovenești, „Moldova-film”* (1955).

Bibliografie: Remenco, Gh., *Lie, lie, ciocârliie*, Chișinău, 1964; Fedco, A., *Tamara Ceban*, Chișinău, 1972; *Enciclopedia sovietică moldovenească*, Chișinău, 1977; Ceaicovșchi, G., *Tamara Ceban*, Chișinău, 1980; *Muzikalnaia eniklopedia*, vol. VI, Moscova, 1982; T. Ceban: „Mi-am cântat pământul și poporul”, in: „Literatura și arta”, 10. IX. 1987, Chișinău; Bieșu, M., *Un concurs prestigios*, in: „Moldova socialistă”, 16. XI. 1989, Chișinău; Bulat, M., *Este ce este ea, o viață de om: 75 de ani de la nașterea Tamarei Ceban*, in: „Viața satului”, 21. XI. 1989, Chișinău; Tamazlăcaru, A., *Tamara Ceban*, in: „Literatura și

arta”, 16. XI. 1989, Chișinău; Lunchevici, S., *Tamara Ceban*, in: „Calendar, 1989”, Chișinău, 1988; Ceaicovșchi-Mereșanu, G., *Vrăjite de cântec*, in: „Moldova socialistă”, 21. XI. 1989, Chișinău; Tamazlăcaru, A., *Lasă lumea să vorbească*, in: „Literatura și arta”, 1. XI. 1990, Chișinău; *In memoriam*, in: „Literatura și arta”, 1. XI. 1990, Chișinău; *Tamara Ciobanu. Necrolog*, in: „Moldova suverană”, 26. X. 1990, Chișinău; Ceaicovșchi-Mereșanu, G., *Sinonim al cântecului popular. Schiță la portretul Tamarei Ciobanu*, in: „Moldova suverană”, 7. I. 1992; Ceaicovșchi-Mereșanu, G., *Privighetorea...* in: „Viața satului”, 19. XI. 1994; Arabagiu, R., *Privighetorea Moldovei. Tamara Ciobanu*, in: „Literatura și arta”, 24. XI. 1994, Chișinău; Kușnirenko, V., *O știau și o iubeau în fiecare casă*, in: „Pământ și oameni”, 19. XI. 1994, Chișinău.

Fonduri arhivistice: Arhiva Națională a Moldovei. R-3331.

Numele Tamarei Ciobanu îl poartă școala din Berezlogi, o stradă din Chișinău și Concursul interpreților cântecului folcloric al Uniunii Muzicienilor din Moldova (din 1989).

CIOCHINA, Angela, solistă vocală (17. IV. 1955, Urecheni, jud. Neamț). Studii la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București (1974-1978) cu Petre Brâncuși (teorie), Victor Giuleanu (solfegiu), Carmen Petri-Basacopol (compoziție). În iunie 1971, debutază la Festivalul interjudețean „Florile Ceahlăului”. Solistă în formația de estradă a Casei Centrale a Armatei și în formația „Doina” a Armatei. Premiul II la Festivalul „Florile Ceahlăului” (Piatra-Neamț, 1971); Premiul I la Festivalul „Floarea de lotus” (Oradea, 1971); Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor la Festivalul „Vlăstarele cântului” (Iași, 1973); Premiul I și Trofeul Amara la Festivalul

117

118

Studii: Școala de muzică *Stefan Neaga* (1978), Conservatorul de Stat *G. Musicescu*, dirijor de cor

1951) și în Orchestra de muzică populară *Flueras* a Filarmonicii din Chișinău (1951 – 1973). Profesoară de canto la Conservatorul din Chișinău (1973 – 1985), președintă a Societății Corale din Chișinău (1973 – 1987). A întreprins turnee artistice la Kiev, Odesa, Lvov, Herson, Budapesta, Moscova, Cernăuți, Murmansk, Berlin, Dresda, Tirana, Baku, Mont-real, Belgrad ș.a. A colaborat cu dirijorii A. Dolgusin, S. Lunchevici, P. Bacinin, Gh. Tărtău, D. Fedov, Vi. Baronciuc, cu pianista G. Strahilevici, violonistul N. Propiscean, violoncelistul A. Dubravschi, cu maestrul de cor P. Serban și E. Macalet. A promovat un repertoriu de cântece și jocuri populare moldovenesti, creații de D. Gheorghită, E. Coca, A. Ranga, V. Vilincuc, E. Doga, devenind una dintre primele exponente ale cântecului românesc din Basarabia, interpretat cu un farmec cuceritor. Înregistrări la Casa de discuri *Melodia* din Moscova.

Distincții: *Artistă Emerită din R. S. S. M.* (1949); *Artistă a Poporului* (1953); *Artistă a Poporului din U. R. S. S.* (1960). Premiul de Stat al U. R. S. S. (1950); ordinele *Drapelul Rosu de Muncă* (1949), *Lenin* (1964), *Prietenia popoarelor* (1974).

Bibliogr.:

1. E. L. A. M.
2. I. M. L. E.

Serafim Buzilă

CIOLACU, Olga

(10. X. 1950, s. Lozova, Nisporeni), cântăreață de muzică ușoară și populară.

Studii: Institutul de Arte *G. Musicescu* din Chișinău (1967 – 1971) cu Vasile Constantin (măiestrie scenică).

Regizor la Televiziunea din Chișinău (1972 – 1977). Solista

Femei din Moldova

Enciclopedie

Editor Iurie Colesnic

Museum ☘ Chișinău
2000

Publicații elogioase în presă: *Moldova Socialistă*, *Viata satului*, *Moldova*, *Femeia Moldovei*, *Flux*, *Literatura și arta* ș. a. în 1980 – 1990.

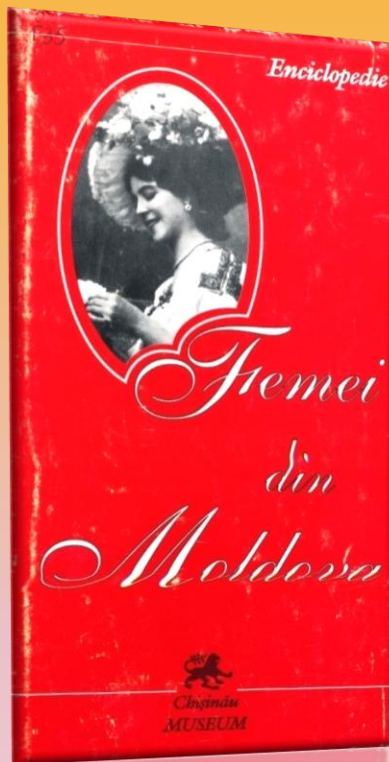
Boris Movilă

CIOBANU, Tamara

(29. XI. 1914, s. Berezlogi, jud. Orhei – 23. X. 1990, Chișinău), cântăreață de muzică populară.

După absolvirea Liceului de Fete *Principesa Dadiani* (1932), urmează Școala de Felcerite (1936 – 1938) din Chișinău. Studii de canto cu Gavriil Afanasiu, Lidia Lipkovski și Alexandra Gvozdetchi-Terentiev (1939 – 1941), continuate la Conservatorul *L. Sobinov* din Saratov (1941 – 1944) cu Alevtina M. Pashalova (canto) și la Conservatorul de Stat din Chișinău (1944 – 1945) cu Lidia Babici și Vasili Dolev (canto).

Solistă la Radio Saratov (1942 – 1944), Radio Chișinău (1945 –

CIOBANU TAMARA

22.11.1914 – 23.10.1990

Cîntăreț de muzică populară. Tamara Ciobanu s-a născut în com. Berezolgi, Orhei. După absolvirea Liceului de fete „Principesa Dadiana” (1932) urmează Școala de felcerite (1936-1938) din Chișinău. Studii muzicale (canto) cu G. Afanasiu, L. Lipkovska și A. Gvozdeșchi (1939-1941), continuate la Conservatorul „Leontid Sobinov” din Saratov (1941-1944), apoi la Conservatorul din Chișinău (1944-1945). Solistă la Radio-difuziunea din Saratov (1942-1944); solistă la Radiodifuziunea din Chișinău (1945-1951) și în Orchestra de muzică populară *Fluieraș* a Filarmonicii din Chișinău (1951-1973); profesoară de canto la Institutul de Arte „G. Musicescu” (1973-1985); președinte al Societății Muzical-Corale din Moldova, deputat în Sovietul Suprem al ex-U.R.S.S. În februarie 1946 debutează pe scena Teatrului *Expres* din Chișinău în rolul titular din opera *Madame Butterfly* de G. Puccini. Roluri: *Tatiana* în „Evgheni Oneghin” de P.I. Ceikovski, *Axinia* în *Donul liniștit* de I. Dzerjinski. A fost numită *Privighetoarea Moldovei*, avînd o voce puternică și expresivă. Turnee internaționale: Albania, Austria, Canada, Cehia, Iugoslavia, Finlanda, Franța, Polonia, România, Rusia. A fost înscrisă în Festivalul Național de muzică populară „Tamara Ciobanu”. **Distincții:** Artistă Emerită din RM (1949); Artistă a poporului din RM (1953); Artistă a Poporului din U.R.S.S. (1960); premiul de Stat al U.R.S.S. (1950); Ordinele *Drapelului Roșu de Muncă* (1949), *Lenin* (1964), *Prietenia popoarelor* (1974).

92

Filmografie: *Sovetskaia Moldavia* (Moldova-Film, 1952); *Melodii moldovenești* (Moldova-Film, 1955).

BIBLIOGRAFIE

Ceaicovschi, Gleb. Tamara Ciobanu. – Ch.: Lit. artistică, 1980. – 96 p. – Cu caract. chir.

Pe drumuțul dorului... caiet de folclor: în memoria Tamarei Ciobanu. – Ch.: Cartea Mold., 2001. – 134 p.; fotogr.

Arabagiu, Rodion. Privighetoarea Moldovei: Tamara Ciobanu – 80 // Lit. și arta. – 1994. – 24 noiemb. – P. 6.

Bulat, M. Este ce este ea, o viață de om: [75 de ani de la nașterea T. Ciobanu] // Viața satului. – 1989. – 21 noiemb.

Ceaicovschi-Mereșanu, Gleb. Privighetoarea meleagurilor noastre: în memoria Tamara Ciobanu // Viața satului. – 1994. – 19 noiemb. – P. 6.

Ceaicovschi-Mereșanu, G. Sînonim al cîntecului popular: Schiță la portretul T. Ciobanu // Moldova suverană. – 1992. – 7 ian.

Ceaicovschi-Mereșanu, G. Vrăjită de cîntec...: [75 de ani de la nașterea T. Ciobanu] // Moldova socialistă. – 1989. – 21 noiemb.

Cibotaru, Alexandru. Ea a cîntat cum a știut mai bine: [în memoria Tamarei Ciobanu, interpretă de muz. populară] // Capitala. – 1999. – 4 dec. – P. 8.

Chiosa, Nicolae. Dînsa a fost prima: Tamara Ciobanu // Viața satului. – 1994. – 19 noiemb. – P. 6.

93

Colesnic, R. Mesager al cîntecului popular: (22 noiembrie – ziua de naștere a cîntăreței T. Ciobanu) // Plaiul orheian. – 1994. – 19 noiemb. – P. 2.

Cracan, A. Doinele Tamarei Ciobanu // Chișinău. Gazeta de seară. – 1989. – 21 noiemb.

Cucereanu, Viorica. Aplaudată de Mihail Sadoveanu: [despre interpreta Tamara Ciobanu] // VIP magazin. – 2006. – Nr. 3. – P. 226-227.

Lozanciu, Alexandru. Dator în fața ei pe-o viață: [despre Tamara Ciobanu] // Viața satului. – 1994. – 19 noiemb. – P. 6.

Lozanciu, Alexandru. Remediul contra amneziei: în memoria Tamarei Ciobanu // Moldova suverană. – 1999. – 2 noiemb. – P. 2.

Luincevici, Serghei. Receptivă la frumusețe: (T. Ciobanu) // Viața satului. – 1994. – 19 noiemb. – P. 6.

Pojar, Serghei. Primadona: Valentina Savîțchi: [Tamara Ciobanu] // Moldova. – 2008. – Nr. 2. – P. 19-21; fotogr.

Proca, Ion. Surorile: [75 de ani de la nașterea T. Ciobanu] // Chișinău. Gazeta de seară. – 1989. – 21 noiemb.

Roșca, Nicolae. „Am fost o lumină peste care s-a suflat necontenit...”: [75 de ani de la nașterea T. Ciobanu] // Viața satului. – 1989. – 21 noiemb.

Stolear, Z. O știință de lumină și bunățate...: [75 de ani de la nașterea T. Ciobanu] // Chișinău. Gazeta de seară. – 1989. – 21 noiemb.

Un vis împlinit: [Tamara Ciobanu] // Proca, Ion. Poiana cu Heruvimi. – Ch., 2007. – P. 56-59.

Ureche, Eugeniu. Amintiri dintr-o tînră toamnă: (Tamara Ciobanu) // Viața satului. – 1994. – 19 noiemb. – P. 6.

94

Ursachi, M. Tamara Ciobanu (1914-1990) // Plaiul orheian. – 1993. – 20 noiemb. – P. 2.

Бешу, Мария. Песня в сердце ей: [75 лет со дня рождения Т. Цобану] // Сов. Молдавия. – 1989. – 28 ноября.

Прокопова, Вита. Талант им Адам Родина и Бог: [певица Тамара Цобан, Мария Тынэс, М. Драган] // Кишиневские новости. – 1999. – 5 марта.

APRECIERI

Tamara Ciobanu a fost o mare artistă. O personalitate irepetabilă. O doamnă generoasă. Un suflet mare, care îi ajungea și pentru alții. Un talent deosebit. O fire neobosită. Un chip frumos de moldovencească. O voce auzită în toată lumea. Mesager al poporului nostru, Tamara Ciobanu întruchipa Moldova cu modestia ei deosebită...

Galina Pislaru

Tamara Ciobanu a fost mesagera care a propagat cu mare dragoste cîntecul nostru popular pe diferite continente. Ea a făcut cu mult mai mult decît o întreagă echipă de diplomați ca Moldova să devină cunoscută în foarte multe țări ale lumii.

Teodor Zgureanu

Tamara Ciobanu a descoperit frumusețea cîntecului popular, i-a dat acestuia o nouă viață și, reînvîndu-l, ni l-a dăruit nouă, tuturor celorlalți...

Era plină de farmec, stabilea ușor relații cu multă lume, nu-i era greu să-și facă prieteni și-i avea mulți la număr. Era înzestrată cu

95

atîtea calități, încît a rămas vie în memoria tuturor aceluia care au cunoscut-o. A fost o adevărată vedetă a cîntecului național...

Eudochia Liu

De mai mult de un secol acest țînut a știut să pregătească și să afirme valori poetice, plastice și muzicale care au jucat un rol important în viața activităților intelectuale republicane și internaționale.

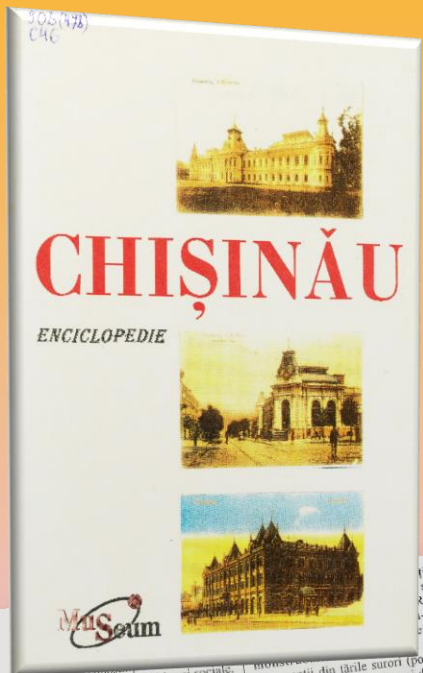
Cîntăreata Tamara Ciobanu (s. Berezolgi, Orhei) care reprezintă pentru cultura noastră un SIMBOL NAȚIONAL AL CÂNTECULUI POPULAR – numită în țara „Privighetoarea Moldovei”, ni se înfățișează ca una din valorile cele mai remarcabile, una din artiștele cele mai înzestrate. Această celebră interpretă de muzică clasică și populară a cîntăreiat țările Lumii... continentele. A lansat o muzică sănătoasă, viguroasă, străină de orice literaturizare, aproape de sufletul și inima poporului. Cu „Leana” sa, cu „Cîntăuie”, „Dotna” lui Eugen Coca etc. ne-a dus vestea în toată lumea.

Andrei Tamasclăruș

96

„Tamara Ceban a fost o personalitate din toate punctele de vedere! O cântăreaţă cu voce, cu suflet, cu stilul şi maniera de interpretare proprie doar ei. N-a cântat nimeni doinele, cântecele de jale, de joc, așa ca ea. Într-adevar, ea ne-a dus faima în lume. Popularitatea n-a influenţat-o negativ, era veselă, plină de viaţă, sociabilă, comunica ușor cu publicul. Anume Tamara Ceban, și nu altcineva, a popularizat cântecul popular, l-a ridicat la înălțimea posibilă timpului ei, ne-a descoperit frumusețea lui.”

Maria Bieșu, Artistă a Poporului

CHIȘINĂU

ENCICLOPEDIIE

ni se aduce la cunoștință că în secolul al XIX-lea, a fost doctor în științe politice și sociale, a precum și doctor honoris causa a Universității din Quito (Ecuador), Universității din Lima (Peru), Yucatan (Mexico), Teheran (Iran) și al multor altor instituții de învățământ prestigioase. În mișcarea comunistă se învecinase de la vârsta de cincisprezece ani, tot pe atunci a fost arestat pentru prima dată. În intervalele dintre detențiuni, Nic Ceaușescu urca desul de rapid pe scara ierarhiei comuniste ilegale, ocupând posturi tot mai înalte și, în cele din urmă, devenind, în 1939, secretar al C.C. din Uniunii tineretului comunist. După înregistrarea și ascensiunea și mai înfricoșătoare: membru al C.C. al Partidului Comunist, secretar al unor comitete regionale de partid, deputat în Marea Adunare Națională, ministru al Agriculturii, șef al Direcției Superioare Politice a Armatei, viceministru al Politic, armate, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al partidului. În 1965, după moartea protectorului său de mai mulți ani, Gh. Gheorghiu-Dej (vezi, Nic Ceaușescu îi ocupă locul, devenind Secretar General al Partidului Comunist (precum s-a văzut, pe viață). Ajungând în postul de vârf al partidului, Ceaușescu urcă la fel de vertiginos pe scara ierarhică a fel de funcții ale Consiliului de Stat, de stat: președinte al Consiliului de Stat, comandant suprem și, în sfârșit, din 1974, președinte al statului, devine primul președinte al Republicii Socialiste România. A construit cu mînuțozitate și cu acribie cultul personalității: mînuțozitate și-a făcut cultul personalității: ultimii ani ai cărmuirii sale erau oficial numiți "epoca de aur a lui Ceaușescu",

concuranți din țările surori (poate cu o singură excepție, cea a Coreei de Nord). Indignarea poporului, acumulată timp de doi decenții, s-a revărsat în noaptea din decembrie 1989 și regimul care părea venise a fost cît ai clipii aruncat în gunoieră. "Geniul Carpaților" și-a pierdut, în cele din urmă, toate titlurile oficiale și neoficiale. Căutând să scape prin fugă, a fost prins împreună cu soarta sa Elena Ceaușescu, dictatorul răsturnat a fost deferit justiției, care i-a condamnat pe ambii la pedeapsa capitală.

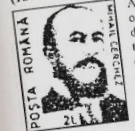
CEBAN Tamara (1914-1990)

Cântăreață de operă și de estradă, artistă a poporului, laureată al Premiului de stat. S-a născut în Berezlogi, raionul Orhei. În anii patruzeci a cântat în studioul de operă din Chișinău, unde a interpretat ariile Tatiane din *Fygheni Oneghin* și Madam Butterfly din opera omonimă în 1946 absolvent Conservatorul de Stat din Chișinău. Din 1945 e solistă la Comitetul de Stat pentru Radio, iar din 1951 se transferă în orchestra de muzică populară "Fluiera", cu care evoluează timp de douăzeci de ani. Și-a făcut un renume de solistă în interpretarea cântecelor populare. Repertoriul foarte bogat al cântăreței, și-a creat o glorie meritată nu numai în

țară, ci și dincolo de hotarele ei. Drumurile de tarnee au purtat-o pe Tamara Ceban prin Cehoslovacia, Austria, România, Albania, Germania, Finlanda, Canada, Mongolia, Polonia, Iugoslavia, Franța, India, Birmania. Părăsind în 1973 scena din Chișinău, a predat la catedra de cântec la Institutul de Artă "G. Musicescu" din Chișinău. În ultimii ani de viață Tamara Ceban a fost grav bolnavă și a stăpînit pe brațele surorii sale mai tinere, Valentină Savițki.

CERCHEZ Mihail (1872-1922)

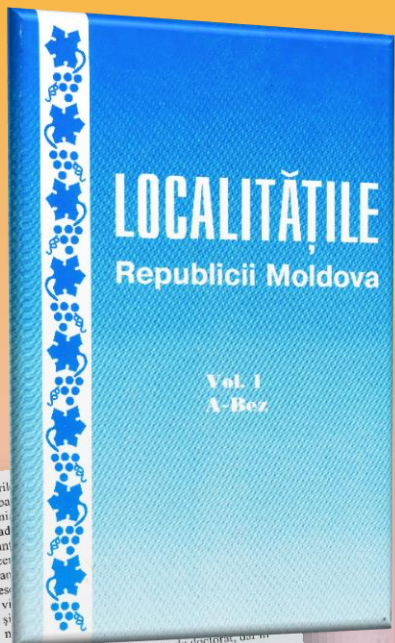

Avocat, aviator și organizator al industriei aeronautice în România. A depus o muncă enormă pentru a crea o școală de pilotaj, prima nu numai în România, ci și în sud-estul Europei. Aceasta a fost inaugurată la 15 august 1910, lângă București. În acțiunile ei la început se efectua asamblarea aeroplanelor, curând însă, după licențe, au început să fie construite primele avioane românești.

CERNA Panait (1881-1913)

Poet. Pe numele adevărat Stanciof — pseudonimul literar provine de la denumirea satului Cerna, județul Tulcea, unde s-a născut într-o familie de învățători. După absolvirea Liceului "Nic. Bălcescu" din Brăila, se înscrie la Facultatea de Filozofie a Universității din București, unde obține

LOCALITĂȚILE Republicii Moldova

Vol. 1
A-Bez

BEREZLOGI

La 1 ian. 1998, primăria din Berezlogi avea la evidență 1.780 de locuitori. Satul dispunea de un punct medical, o școală medie incompletă pentru 360 de elevi, cămin cultural, grădiniță de copii. Majoritatea locuitorilor muncesc în coop. agr. locală "I. Gagarin". Totodată 4 familii au ieșit din gospodăria colectivă și prelucrează în prezent 10 cote de

Tamara Gobanu

pămînt. Continuă să funcționeze moara, dar s-au mai construit o oliniță, o uscătorie de fructe, o mini-fabrică de nutrețuri combinate. În localitate se înfăptuiesc lucrări intense de gazificare.

Satul Berezlogi este baștina unor figuri eminente din istoria culturii naționale. Astfel, **Maria Dumitrescu-Usinevei** (n. în 1895) a jucat un rol însemnat în societatea intelectuală basarabeană din perioada interbelică. A fost profesoară și directoare a Liceului Eparhial și a Școlii Normale Eparhiale din Chișinău, autorea a unor importante lucrări referitoare la istoria țării. A fost distinsă cu mai multe decorații românești. Soarta de după 1940 a **Măriei Dumitrescu-**

Usinevei este învăluită de mister. **Tamara Cebanu**, celebră interpretă a cîntecului popular, născută în 1914, de asemenea, e băștinașă din Berezlogi. A absolvit școala de felerțe (1938), apoi devine bursieră la Academia de Muzică și Artă dramatică, unde studiază în clasa Lidiei Lipcovschi, interpretă basarabeană cu renume mondial. Timp de 20 de ani e solistă a Orchestrei de muzică populară "Fluiera", ulterior devine docent la catedra de canto a Institutului de Artă "G. Musicescu". A decedat după o grea și îndelungată suferință în 1993. Pe frontonul școlii medii incomplete din Berezlogi, care-i poartă numele, la 13 noiem. 1993 a fost instalată o placă comemorativă în cinstea celebrității cîntărețe. Sat cu 886 de locuitori în 1923, cu 801 - în 1933, cu 1.695 - în 1979, cu 1.661 - în 1989. În oct. 1995 fostul primar Gheorghe Verevici, strănepot al preților Grigore și Nicolae Verevici, declară: "Azi la Berezlogi s-a stabilit un fel de echilibru social: cîți oameni pleacă din sat, cam tot atîtea revin și cîți se trec din viață, cam tot atîtea se nasc".

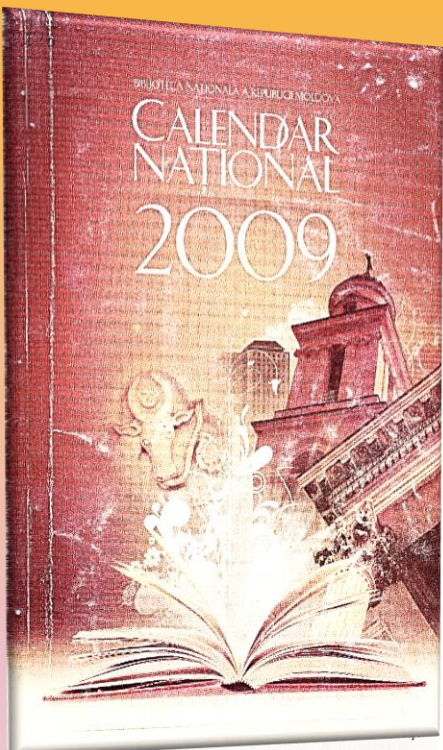
Vladimir Nieu
Ion Cernel

CHIVU STOICA

Om politic și de stat. S-a născut în satul Smeieni, județul Buzău, în 1908. În politica s-a implicat încă din tinerețe, intrînd în 1929 în U.T.C. din România, iar doi ani mai tîrziu — în Partidul Comunist. A participat activ la pregătirea și organizarea grevei din februarie 1933, pentru care a fost condamnat la doisprezece ani de închisoare. După august 1944 a făcut o carieră înfricoșătoare

NOTĂ DE UZ ACTUAL:
Cod postal - MD-3511.
Primar - Pavel Gioba.
Tel. primăriei - 8-235-37-236, 8-235-37-238.
Preot paroh - Ghenație Surchiin.

**Tamara
CIOBANU**
1914-1990

Cântăreață de muzică populară. S-a născut la 22 noiembrie 1914, la Berezlogi, jud. Orhei. A decedat la 23 oct. 1990, la Chișinău. A absolvit Liceul de fete *Principesa Dadiani* (1932). Urmează Școala de felcerițe din Chișinău (1936-1938). A absolvit Conservatorul de Stat din Chișinău (1945). Studii de canto cu Gavril Afanasu, Lidia Lipkovski și Alexandra Gvozdetchi-Terentiev (1939-1941), continuată la Conservatorul *Leonid Sobinov* din Saratov (1941-1944) cu Alefina M. Pashalova (canto) și la Conservatorul din Chișinău (1944-1945)

Noiembrie

cu Lidia Babici și parțial cu Vasili Dolev (canto). Este solistă la Radiodifuziunea din Saratov (1942-1944). Solistă la Radiodifuziunea din Chișinău (1945-1951) și în Orchestra de muzică populară *Fluieraș* a Filarmonicii din Chișinău (1951-1973). Este profesoară de canto la Institutul de Arte G. Musicescu (1973-1985). Debutează pe scena Teatrului *Expres* din Chișinău în rolul titular din opera *Madame Butterfly* de G. Puccini (1946). Au urmat rolurile: Tatiana din *Evgheii Oneghin* de P.I. Ceaikovski; Aksinia din *Donul liniștit* de Dzerjinski.

Președinte al Societății Muzical-Corale din Republica Moldova (1973-1987). S-a afirmat însă ca ilustrat interpretă de cântece populare moldovenești: *Mână, Gheorghie, boii bine, Mărișca, Nistrule, pe malul tău, Cănațuie, Cumătrița; Bate vântul cănepa, Frunză verde și-o sipică; Doina nouă; Ciobănașul, Lele Ileană, Mărioară, Te ducea la horă, Of leliță Mărioară, Hora de sărbătoare, Hora etc.*

A colaborat cu dirijorii A. Dolgușin, S. Lunchevici, P. Bacinșin, D. Fedov, Vl. Baronciuc etc., cu maestrul de cor P. Șerban, E. Macaleț etc. A înregistrat la Radio Chișinău cântece populare: *Of leliță, Mărioară, Cănațuie, Doina, Bun îi vinul ghiurghiului, Lele Ileană etc.* A întreprins turnee artistice la Kiev, Odesa, Lvov, Herson, Budapesta, Moscova, Cernăuți, Murmansk, Berlin, Dresda, Tirana, Baku, Montreal, Belgrad etc.

Înregistrări la Casa de discuri *Melodi* din Moscova. Pe casa de pe bd. Ștefan cel Mare 132, unde a locuit Tamara Ciobanu în ultimii ani de viață, este instalată o placă comemorativă.

Artistă emerită din Republica Moldova (1949). Premiul de Stat al URSS (1950). Artistă a poporului din Republica Moldova (1953). Artistă a poporului din URSS (1960). Ordinul *Drapelul Roșu de Muncă* (1949), *Lenin* (1964); *Prietenia popoarelor* (1974).

A se vedea și articolul din *Calendarul bibliotecarului* 1994. - Chișinău: BNRM, 1994. - P. 160-161.

BIBLIOGRAFIE:

Cântă Tamara Ciobanu / interpr.: Tamara Ciobanu. - Moskva : Melodi, 1980. - 1 disc.

Buzilă, Serafim. Ciobanu, Tamara / Serafim Buzilă // Buzilă, Serafim. Enciclopedia interpreților din Moldova. - Chișinău: Museum; ARC, 1999. - P. 119-120.

Buzilă, Serafim. Ciobanu, Tamara / Serafim Buzilă // Femei din Moldova: Encicl. - Chișinău: Museum, 2000. - P. 71-72.

Calcea, Andrei. Ciobanu, Tamara / Andrei Calcea // Calcea, Andrei. Personalități Orheiene: Dict. encicl. - Chișinău: Pontos, 2003. - P. 56-57.

Ciobanu, Tamara // Chișinău: Encicl. - Chișinău: Museum, 1997. - P. 148.

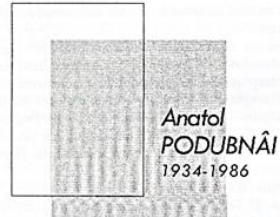
* Ciobanu, Tamara // Literatura și artă Moldovei: Encicl. vol. 2. - Chișinău, 1986. - P. 418-419.

Calendar Național | 2009

Ciobanu, Tamara // Localitățile Republicii Moldova: *Itinerar documentar publicistic ilustrat*. vol. 1. - Chișinău: Draghiștea, 2001. - P. 414.

Curbet, Vladimir. Ciobanu, Tamara / Vladimir Curbet // Curbet, Vladimir. Valori perene românești: Tradiții, obiceiuri, rapsozi populari. - Chișinău: Pontos, 2003. - P. 170.

M. Ș.

Entomolog. S-a născut la 26 noiembrie 1934, în s. Drăgănești, jud. Bălți (acum r-nul Sângerei) într-o familie de țărani. A încetat din viață la 26 ian. 1986.

Studii: școala medie din s. Sângerei (1954), Facultatea de biologie și pedologie a Universității de Stat din Moldova (1959), unde a fost educat de vestii profesori universitari V.N. Andreev, V.G. Climenco, V.L. Grimalski, N.A. Uspenski, E.E. Nica, A.N. Dimo ș.a.

Susține teza de doctor pe tema: *Psilidele dendrofile ale Moldovei* (1967).

Activități profesionale: laborant superior al grupului de ihtiologie din Laboratorul de zoologie a vertebratelor al Universității de Stat din Chișinău (1959). Din 1962 activează la Catedra de zoologie a nevertebratelor și darwinism, unde se ocupă de cercetarea entomofaunei publicând și lucrări științifice.

A publicat peste 80 lucrări științifice, dintre care: *Psilidele în pădurile Moldovei* (1967); *Particularitățile specifice ale psilidelor dendrofile în Moldova* (1968); *Fauna psilid* (1984), *Fauna psilidelor din Moldova, caracteristica biologică și importanța ei* (1984), *Importanța insectelor în restructurarea asociațiilor vegetale forestiere ale ciornozomului din Sudul Moldovei* (1979).

A reușit să mai publice cărți cu un bogat material nou, precum micromonografia *Prietena noastră furnică* (1980), monografiile: *În lumea termiților* (1983), *Limbar în lumea necuvântătoarelor* (1983).

În ultimii ani, împreună cu colegii săi R. Verlan, Z. Mustață, E. Panas, G. Rotaru, V. Frunză și I. Stolear a muncit la cercetarea psilidelor din sud-vestul Europei. Au fost cercetate insectele (103 specii) fitofage. Pentru prima dată în această regiune a Europei aceste

insecte au fost caracterizate în mod complex. Prin formă și conținut, lucrarea este unică.

A lăsat urmașilor două monografii, două cărți științifico-populare și patru manuale pentru studenți.

Nirca, Eugen. Podubnăi, Anatol / Eugen Nirca // Nirca, Eugen. Compatrioți - înfrățiri cu știința. - Chișinău: Tehnica-Info, 2001. - P. 158-160.

**Eugen
IONESCU**
1909-1994

Scritor român de limbă franceză; a fost dramaturg, eseist, prozator și poet, protagonist al teatrului absurdului. Numele său este scris atât românește: *Eugen Ionescu*, cât și în manieră franceză: *Eugène Ionesco*.

S-a născut la 26 noiembrie 1909 (conform altor surse - 26 noiembrie 1912), în familia avocatului Eugen Ionescu și al Thérèse Ipcar, fiica unui inginer francez. Se stinge din viață la 28 mart. 1994, la Paris.

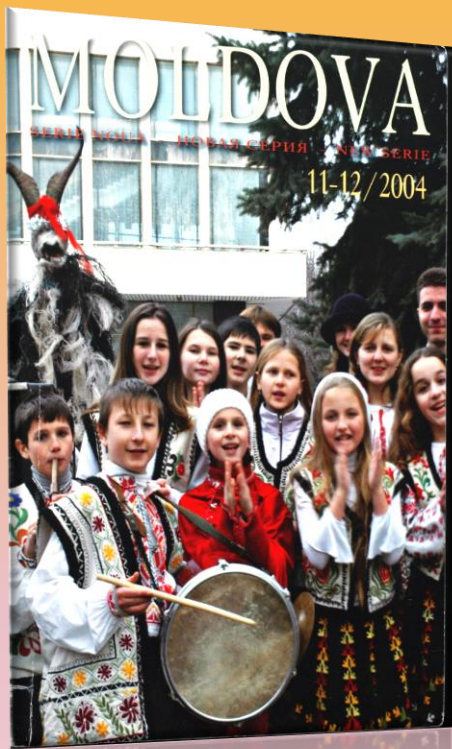
În 1911, familia se instalează pentru un timp la Paris, unde tatăl își pregătea teza de doctorat. În anul 1916, Eugen Ionescu-tatăl se întoarce în țară, unde mai târziu va divorța și se va recăsători, obținând custodia copiilor. În 1922 viitorul scriitor, împreună cu sora sa se întoarce în România. Învăță românește și se înscrie la Colegiul *Sf. Sava* din București. Din același an urmează Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din București (specializarea în limba și literatura franceză) (1928-1932) și intră în viața culturală a capitalei. Colaborează cu eseuri, cronici, versuri și fragmente de roman, la mai multe reviste de prestigiu, precum *Bilet de papagal*, a lui Arghezi, *Vremea*, *Zodia*, *România literară* etc. După absolvire, funcționează un timp ca profesor de limbă franceză la câteva licee din București și din provincie.

În 1927 a debutat cu poezia *Capitul și clopotele* în revista literară a Liceului *Sf. Sava* (1927), din al cărei comitet de redacție a făcut parte, și unde va publica ulterior și alte versuri.

„Vocea gingașă, caldă, cristalină și ușoară în registrul de sus și sonoră, adâncă în registrul de jos i-a deschis Tamarei Ciobanu calea spre operă. Dicția ei e fără cusur. Cel mai încet sunet duce clar fiecare cuvânt la audierea publicului. Tocmai îmbinarea aceasta a diferitor mijloace de expresivitate vocală, a mimicii bogate, a unor gesticulări zgîrcite, dar cu caracter îi permit artistei să întruchipeze chipuri strălucite.”

A. Fedico

Ființa noastră de cîntec...

Toamna aceasta, la 21 noiembrie, Tamara Ciobanu ar fi împlinit 90 de ani. Cîntii un noroc să ajungă la această vîrstă onorabilă. Ea nu s-a urât...

Tamara Ciobanu a fost prima stea a cîntecului popular, deși a făcut studii de cînto academic, începîndu-și activitatea cu robii de

Tinețmea mea, chiar din studenție, a cîntec cu ascendență artistică. Fiind și cu pasiune de folclorul muzical, m-a scîlpam nici un con-

52

Bucuria mea cea mare – și nu numai a mea, ci, în primul rînd, a întregului colectiv al Uniunii Muzicienilor din Moldova, în frunte cu iluzia noastră cîntărească de operă Maria Bieșu, care, de altfel, în streșerile sa a interpretat cînteece folclorice alături de Tamara Ciobanu, – a faptul că, în 1987, concursului – denumirea lui oficială este Concursul Național al Interpretărilor de Cîntec Folcloric – „Tamara Ciobanu” – ja fost dată viață. O dată la doi ani, toamna, în a doua jumătate a lunii noiembrie, la Chișinău se adună, din toate colțurile țării, iubitorii și cîntătorii de folclor de la 6 pînă la... 75 și mai mulți ani. Toamna aceasta am reușit să organizăm a opta ediție, pe care o consider neofortuară, mai ales la capitolul copii. Avem mulți cîntăreți buni și prietere mături, și prietere copii, dar vocile lor seamănă cu cele ale altor cîntăreți. Și atunci cînd apare în scenă un alt Nicolae Sădas sau o altă Valeriana Cișcariu, sau mai ales un Nicolae Giub, Mihai Ciobanu, Nicolae Cibotaru, nu ai senzația unei revelații. Iată de ce atunci cînd auzim o voce unică, putem vorbi cu siguranță despre o descoperire, adică despre apariția unui artist, indiferent de vîrsta pe care o are acesta. Deci, la această ediție a festivalului, copiii ne-au bucurat pînă la fermizi. Ne-au bucurat, în primul rînd, prin voci neobișnute. Au cîntat atât de frumos, încît au meritat cu toții premiul I. Cu părere de rău, nu am putut să-i oferim tuturor...

Iată numele cîntătorilor în categoria copii (6-11 ani): Marina Gîrbagiu – premiu

I; Doinița Ilev – premiu II; Roman Cim, Anastasia Casian – premiu III.

Despre ultima dintre acești premiaz, Anastasia Casian (10 ani), elevă la școala de Todișeni, Ungheii aș vrea să mai spun că eu: un model de simțea a voci și a mișcării, calități pe care nu oricare artiști profesioniști le posedă. Fondul Copiilor din Moldova i-a acordat o burză pe care o va primi pînă la vîrsta de 18 ani. Sperăm că acest sprijin financiar va ajuta să facă studii în domeniul muzicii.

La categoria de vîrstă 12-16 ani, au cîștigat Ana-Maria Cișcariu – premiu I, Maria Dănuș și Diana Vieru – premiu II, Carolina Lupu, Eugenia Nacu, Sanda Macari – premiu III.

Între mături, Premiul Mare al concursului a fost cucerit de Nicoleta Duplet (18 ani) frumoasă tîndră cu o voce foarte frumoasă. Celalți câștigători: Vera Bodru, Tatiana Jacot, Nadia Rusnac – premiu I; Elena Negruț, Nicolae Lungu, Nadia Călimîndă, Raluța Birnaz, Petru Bulai – premiu II, Victoria Cibotaru, Ana Răileanu, Ștefan Crișnăuț – premiu III.

Vicua sî mă închin pînă la pămînt și alții exprim admirația în fața generației mai în vîrstă „cîntătoare”. Faptul că mulți dintre reprezentanții ei vin la concursul nostru chiar de la prima lui ediție, aducîndu-ne folclor veritabil și dragostea de cîntec vechi, îmi dă speranța că folclorul nostru muzical nu va pieri. Dovada o face și sora mea, Nadia Rusnac, care locuiește în Todișeni, Ungheii. Cîntă „din faclă”, dar cînd a trebuit dusă la școala de muzică, eu, fratele ei mai mare, eram

te vei întoarce în Rusia... Da noi aici vom rămîne... unde ne-am născut... Și... în afară de... At, mie cîntec susponat „cîntec frumos, nîme de zis... avem nevoie de un repertoriu coral național... Trebuie să fi conșt. de...”.

Pe atunci, doar un om extraordinar de curajoș putea îndrăzni să spună în mod deschis asemenea lucruri, deoarece, oricine ar fi fost, cu o asemenea poziție, risca să fie învinovat de naționalism și, firește, să-și a rămas bun de la carieră.

În plus, Tamara Ciobanu a perceput frumusețea cîntecului popular, cu finețea și inteligența ei interioară a sesizat înegalabilă lui valoare artistică, dărîndu-i-se cu tot sufletul și arîndu-l în grija sa pînă la sfîrșitul zilelor sale.

Numele ei onorează un concurs

Despre necesitatea unui concurs republican al interpretărilor de cîntec folcloric am discutat cu Tamara Ciobanu de mai multe ori. Însă realizarea unei a fost posibilă mult mai tîrziu, cînd ea nu mai era în viață. Nu însă fără dificultăți. S-a optînat cî și e cazul să facem cîteva detalii, doar folclorul nu mai înțelegem în calea sa nici un fel de oprești, iar pe scenele noastre evoluază o mulțime de cîntăreți. Pe de o parte, era adevărat. Pe de alta însă ceea ce se interpreta era mai mult un fel de „bădărit”, niște kîtch-uri, altii spun, folclor „prelucrat”. Piesele de folclor autentice constituiau o raritate, în timp ce în localitățile din țară mai trăiau cîntocitori și purtători ai unor cînteece de o frumusețe nenaipomenită. Concursul trebuia să devină o modalitate prin care aceste creații – dacă nu toate, cel puțin unele, – să fie salvate de pierire, deoarece condițiile de bună calitate a concursului sînt ca participanții să prezinte folclor autentic de la baștina lor, cît și poartul național din localitate.

MOLDOVA

Nicoleta Duplet (Premiul Mare)

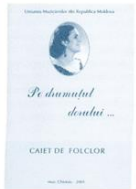
Felicitări pentru Ștefan Crișnăuț (Premiul III)

Ștefan, alături de sora sa.

șiștie, așa că n-a avut cine s-o ducă... Și ea făcîtu pedagog. Dar se înveșnicește în memoria sîmbilor cu cîntecul. Culege folclor de tîrziu și, bineînțeles, îi cîntă. Maria Bieșu me că ar fi pînă ajunge o mare artistă. Dar, deăi nu i-a fost dat să fie, cîntă acolo unde genul o destină. La fel ca și o mulțime de oameni îndăgătoși de folclor și înzestrați cu voce, a căror ființă nu poate exista fără recul popular. Ceea ce-mi dă speranța că sînt cînteece va dăinui pînă la sfîrșitul zilelor. Precum o și merită...

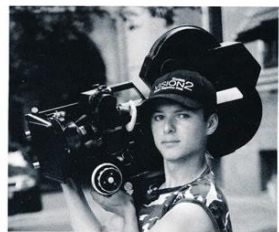
Andrei TAMAZLICARU, folclorist și președinte al Juratului Concursului „Tamara Ciobanu” (categoria „copii”)

P.S. În scopul de a valorifica, a revitaliza cînteece prezentate de participanți în cadrul concursului, Uniunea Muzicienilor din Moldova a procedat la editarea lor în cadrul unui CAIET FOLCLORIC.

În 2001 a apărut de sub tipar primul caiet, pînă la sfîrșitul acestui an va apărea încă unul.

Marin ILIUT Pașunea reportajului care a ilustrat aceste ni pentru subiecte ce tin de creația noastră artistică (Moldova-film) și al Universității naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „C. Caragiale” (București), specialitatea jine de Film și TV artă fotografică. La cei 5 ani, a născut să participe la mai multe zăz interjecionale și, să colaboreze cu s-media de la noi și din România, să filmeze va documentare, să semneze compartiment fotografic al mai multor cîrți și me, inclusiv cel al mamei – „Numai cînt și de Bucovina”.

Ее имя стало песней

Культура

В начале 80-х годов на артистическом небосклоне Молдовы появилась яркая звезда имени Тамара Чобану. Хотя она училась вокалу у самых известных в то время послевоенное время преподавателей оперного пения, выбрала все же артистическую карьеру исполнительницей народных песен и достигла на данном поприще значительных успехов. Вероятно, сказались гены. Ее родители обладали красивыми сильными голосами, знали множество старых мелодий и в свое время славы первыми певцами родной деревне Березовка Оршеского района.

Тамара Чобану являлась одной из самых больших защитницей и покровительницей нашего музыкального фольклора в ту пору, когда народную песню считали чем-то устаревшим, и пренебрегли; более того, людей, проявивших к ней интерес, обвиняли в национализме. В такое время певица с завидной смелостью включила в свой репертуар несколько подлинных песен, которые до сих пор считаются жемчужинами народного творчества и вошли навеки в ее сокровищницу. Помимо этого, благодаря своему общепризнанному таланту и большому авторитету (много лет подряд она была депутатом Верховного Совета СССР) она сумела помочь многим молодым исполнителям, из которых доста точно упомянуть лишь одного Николая Сулика, впоследствии также ставшим звездой исполнением народной песни. Тамара Чобану нашла его на юге Молдовы, привезла Кишинев, устроив в филармонию, позже они выступали вместе. В 80-е годы с ее помощью было основано Молдавское хоровое общество, которое время от времени и по сей день призвала поистине героические усилия во имя возрождения и развития наших хоровых традиций.

В 1990 году в память о ее служении народному творчеству Совет музыкальных деятелей Молдовы учредил Конкурс исполнителей народных песен имени Тамары Чобану. Один раз в два года, в конце ноября (именно в этом месяце родился великий поэт) в Кишинев съезжаются любители и знатоки нашего музыкального фольклора со всех концов страны, привозя в столицу оригинальные народные песни, которые сами наизусть выдают в своих и в соседних деревнях. На сцену они выходят в оригинальной национальной одежде, специфичной для зоны, в которой проживают. Возраст конкурсантов – от 5 до 90 лет и более. В 2001 году сотрудниками Совета музыкальных деятелей приняты решение сделать эти действительно бесценные песни всеобщим достоянием и начать их издание. Уже вышла первая книга, на подходе вторая.

В ту осень, когда певица исполнилось бы 90 лет, конкурс, носивший ее имя, состоялся в высшей раз. Дело начато великой Тамары Чобану продолжает жить...

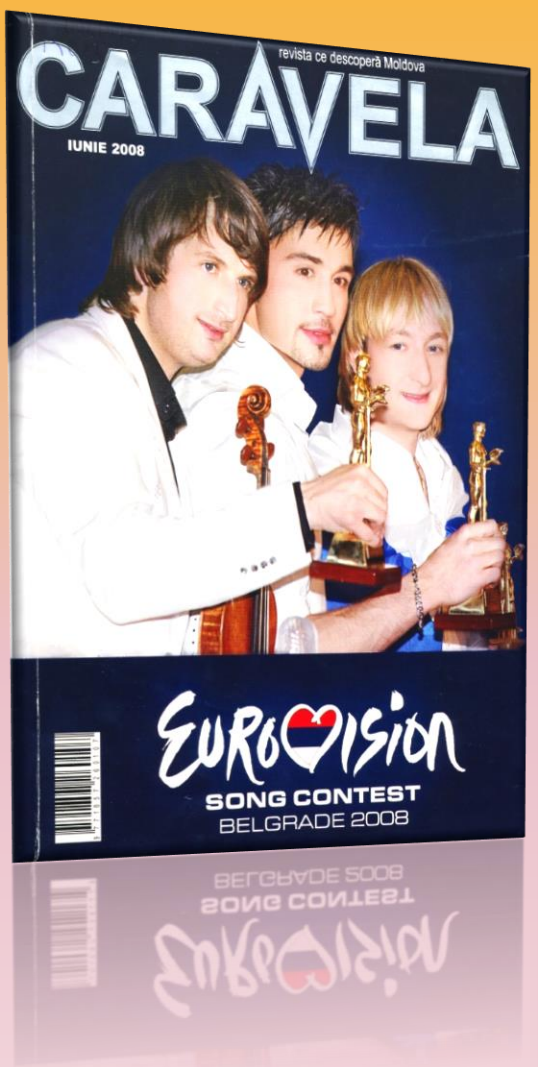
Алексей ТАМАЛИЦКАРУ

Our priceless wealth

Musical folklore is a priceless wealth of our cultural patrimony; this explains why the name of Tamara Ciobanu is pronounced with devotion. She has been one of the greatest interpreters of popular songs in Moldova in the 60's and 70's of the last century, and she would have celebrated her 90th birth anniversary on 21 December. Moldovan Musicians' Union founded the National Contest of Folk Interpreters Tamara Ciobanu in the artist's memory in 1990. Folk amateurs from the whole country, participate in the contest. They perform original songs collected from their localities, and are dressed in national costumes specific to their region. The eight issue of the contest was held in 2004. In 2001, The Musicians' Union decided to publish the songs presented at the contest, so that these become known to all the citizens, singers, both amateurs and professionals. The first Folkloric Book has already appeared. Another book appeared at the end of the last year. In this way the work of our great singer continues

MOLDOVA

TAMARA CEBAN

ARTISTĂ EMERITĂ DIN RSSM, ARTISTĂ A POPORULUI DIN URSS, MEMBRU DE ȘTIINȚĂ, TAMARA CEBAN ESTE UNA DIN PRINCIPALE EXPONENTE ALE CÂNTĂCILOR ROMÂNESC DIN REPUBLICA MOLDOVA DIN A DOUA ALINAȚIE A SECOLULUI XX, CARE PRIN TALENTUL SĂU, VOCAȚIA SA, PRIN CÂNTĂCELE SALE FOLCLORICE A REUȘIT SĂ SENSIBILIZEZE SENTIMENTELE NAȚIONALE. A FOST SOLISTĂ LA RADIO ÎNT ÎNALȚ, ORCHESTRA DE MUZICĂ FOLCLORICĂ, FOLKLORES, A FUNDATONICII NAȚIONALE, CA PROFESORĂ DE CANTO, CA CONSERVATORUL DIN CÂRMĂNUȘ, PRESEDINTE AL SOCIETĂȚII CORALE DIN MOLDOVA.

TAMARA CEBAN – TEZAUURUL FOLCLORULUI MOLDOVENEȘC

IN MEMORIAM

Avem o voce solidă, puternică, cu un timbru înconfundabil, care dăna cu o voce înaltă și joasă.

Încerca să cânte și pe o lăută în contrabas. În memorie mi-a rămas că în copilărie a cântat și pe o lăută în contrabas. În copilărie mi-a rămas că în copilărie a cântat și pe o lăută în contrabas.

A fost o mare oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

Am 1955 s-a dus în viață în ziua de azi, după un timp, în urma unei boli. În ziua de azi, după un timp, în urma unei boli.

Waleria Șevciuc, artistă din Republica Moldova, a fost o mare oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

IN MEMORIAM * TAMARA CEBAN

Tamara Ceban

Cu prilejul aniversării a 30 de ani de la răsturnarea regimului comunist, în ziua de azi, după un timp, în urma unei boli.

Am 1955 s-a dus în viață în ziua de azi, după un timp, în urma unei boli.

Waleria Șevciuc, artistă din Republica Moldova, a fost o mare oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

Maria Diega, artistă din Republica Moldova, a fost o mare oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

Am 1955 s-a dus în viață în ziua de azi, după un timp, în urma unei boli.

Waleria Șevciuc, artistă din Republica Moldova, a fost o mare oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

MOMENTUL Tamara Ceban: Oportunitate în viața ei să cânte în cadrul grupului vocal "Moldova". În cadrul grupului vocal "Moldova" a cântat și pe o lăută în contrabas.

Calendar cronologic

1956

Victor Ghilaș s-a născut la 14 noiembrie 1956 în s. Lalova, r. Rezina. A absolvit Colegiul Republican de Arte din Soroca, Institutul de Stat „G. Musicescu” din Chișinău, Institutul Administrației de Stat și Municipale din Sanki-Petersburg, Rusia, Universitatea de Muzică din București, România.

Doctor în studiul artelor, conferențiar cercetător. Activitatea profesională și-a început-o la Școala de muzică din s. Vărăncău, Soroca, apoi la Școala de muzică din Rezina, la Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol, Institutul de Etnografie și Folclor, Institutul Studiul Artelor, Institutul Patrimoniului Cultural din cadrul Academiei de Științe a Moldovei. Din 2009 este secretar științific al Secției Științe Socio-Umaniste a Academiei de Științe a Moldovei. Autor a 3 și coautor a 4 monografii, peste 100 de studii științifice, didactico-științifice publicate în R.Moldova, România, Italia, Germania, Rusia. Laureat al Premiului Academiei de Științe a Moldovei (2004, 2009) pentru cea mai valoroasă lucrare științifică, premiului Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (2010, 2011, 2012) la categoria Studii științifice. Diploma AȘM pentru promovarea rezultatelor cercetării pe arena internațională 2010, Diploma de Excelență a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” din București pentru contribuția la cercetarea științifică și valorizarea operelor lui Dimitrie Cantemir. Membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, membru al Uniunii Muzicienilor din R.Moldova.

15 NOIEMBRIE

1958

Doina Aldea-Teodorovici — interpretă de muzică ușoară și dansatoare, s-a născut la 15 noiembrie 1958, la Chișinău. A absolvit Universitatea de Stat din Chișinău (1979). Este profesoară la Institutul Pedagogic „Ion Creangă”, Chișinău (1979-1982). Debutază în 1982, alături de soțul ei Ion Aldea-Teodorovici. Repertoriu: „Scrisori pe zăpadă”, „Eu te iubesc, tu mă iubești”, „O serenadă”, „Carnaval”, „Eminescu”, „Două lacrimi gemene”, „Iubiți învățători”, „Limba Română”, etc. A înregistrat muzică ușoară la Radio Chișinău: „Răsa”, „Clopotul învierii”, „Indiferență”, în duet cu Ion Aldea-Teodorovici: „Eu te iubesc, tu mă iubești”, „Trei culori”, „Suveranitate”, „Iubiți învățători”, „Hai, hai”, „Comment ca va?” etc. Evoluează în filmul „Dragostea ce mișcă sorii și stele” (1992). Artistă Emerită din R. Moldova (1992), Ordin Republicii (1993).

16 NOIEMBRIE

1952

Arcadie-Vasile Suceveanu, poet, eseist, ziarist, s-a născut la 16 noiembrie 1952 în s. Suceveni, r. Hliboca (Adâncata), reg. Cernăuți. A absolvit Școala de 8 ani (1959-1969) și Școala Medie din Carapciu pe Siret (1969), Universitatea de Stat din Cernăuți (1969-1974). A lucrat profesor în s. Horbova, Herța (1974-1979), apoi redactor la Editura „Literatură artistică”, Chișinău (1979-1990). A fost vicepreședinte executiv al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova (din 1990); secretar, președinte (din 2005) al Filia-

lei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. A debutat ca poet în „Zorile Bucovinei” (1968), a publicat esecistice, cărți pentru copii și abecedare, cronici literare, escuri, a tradus din poezia ucraineană și rusă. Versurile sale sunt incluse în antologiile de poezii din România, Suedia, Ucraina, Rusia, Turcia, Macedonia, Franța, Belarus și Italia. Este laureat al: Premiului Național al R. Moldova (1998), Premiului Academiei Române (1997), Premiului Uniunii Scriitorilor din Moldova (1987, 1995, 1999, 2000, 2002).

17 NOIEMBRIE

1926

Antonie Plămădeală s-a născut la 17 noiembrie 1926, Stolniceni, Basarabia. Mitropolit al Ardealului, membru de onoare al Academiei de Științe din Moldova. Volume: „Romașitate, continuitate, unitate” (1988); „Dascăli de cuget și simțire românească” (1981); „Lazăr-Leon Asachi în cultura românească” (1985); „Tăcături noi la texte vechi” (1989); cărți și studii despre Biserica ortodoxă română și despre istoria Transilvaniei și Basarabiei; romanul „Trei ceasuri în iad” (1972, 1993).

1967

Anișoara Puică s-a născut la 17 noiembrie 1967, s. Nicoreni, Drochia. A absolvit Școala din satul natal (1985), Conservatorul de Stat „G. Musicescu”. Premii: concursul „Cântați cu noi” (1985), premiul II; „Cu cântecul prin viață” (1988), premiul II (Rusia); 1991 – laureată la Festivalul de muzică ușoară (România); 1996 – Grand Prix-ul emisiunii pentru tineret „Clepsiăra”; 1997 – premiul I „Maluri de Prut”; 1999 – premiul I „Maluri de Prut”, împreună cu Nelly Ciobanu; 2001 – participă la festivalul de muzică ușoară (Germania, Frankfurt); 2002 – premiul II (Coreea de Nord). În anul 2004 a obținut „Microfonul de Aur” - „Cea mai elegantă interpretă a anului 2004”. Artistă a Poporului.

19 NOIEMBRIE

1872 La 19 noiembrie 1872 este inaugurat Seminarul Pedagogic din Baimaclia, județul Akkerman, Basarabia țaristă.

1939

Emil Constantinescu s-a născut la 19 noiembrie 1939 în Tighina, jud. Tighina. A fost președinte al României între anii 1996 și 2000; din 1966 - cadru didactic al Universității din București.

22 NOIEMBRIE

1941

Tamara Ciobanu (născută Taratanskaia) s-a născut la 22 noiembrie 1941, a fost una din cele mai populare cântărețe ale Moldovei, solistă a Radiodifuziunii din RSSM (1945-1951), a Orchestrei de muzică populară „Fluieraș” (1951-1973), profesoară la Academia de Muzică „G. Musicescu” (1973-1980). Distincții: Artistă a Poporului din URSS, Premiul de Stat al URSS (1950). Din 1972 a fost președinte a Societății muzical-corale.

UNIVERS MUZICAL

MARIA BIEȘU

NUMELE CARE-MI ESTE MULT PREA DRAG

Tamara Ciobanu este o legendă - una din cele mai frumoase și mai dragi acestui meleag. Pentru cei care-și dau seama, firește! Să ne amintim și să judecăm ce s-ar fi întâmplat, dacă, după război, nu era să existe o purtătoare fidelă a cântecului nostru popular, așa cum a fost această neobosită cântăreață... Despre Tamara Ciobanu se tăcea! E bine, totuși, că s-a descoperit o privighetoare care a știut să mențină atmosfera de dragoste pentru zestrea cea inaripată...

Tamara Ciobanu cânta la radio, era inima orchestrei „Fluieraș”. Îi avea alături pe Gheorghe Eșanu, tot dumneaei i-a adus și pe Serghei Lunchevici în fruntea orchestrei. Prin cântecul popular a ajuns la inima îndrăgostiților de cântec. Ar fi putut fi și o mare cântăreață de operă. În acest gen debutase. A interpretat rolul Tamei din „Demonul” și încă vre-o câteva roluri de solistă. Dar, cum se vede, așa a vrut Dumnezeu! Tamara Ciobanu era foarte înțeleaptă. Știa să aprecieze și avea simțul valorii. Era, de fapt, o femeie deosebită. Mereu senină, cu zâmbetul pe buze. După spectacole era așteptată de publicul, care ar fi purtat-o în brațe. Și nu doar aici la noi - pretutindeni! Am fost împreună în multe turnee, chiar și peste hotare. Peste tot avea un succes de invidiat. Mai apoi, când eram singură în turnee, mulți mă întrebau: „Ce mai face Tamara Ciobanu?”

Dacă n-aș fi avut-o alături, mi-ar fi fost mult mai greu la început. Era o mare ocrotitoare a tinerelor talente! Mă învăța - prin felul ei de a fi - simplă, distinsă, aparent accesibilă oricui... Parcă-i aud și acum vocea blândă, calmă: „Hai, Maricico, să mâncăm niște covrigei, să bem un ceai...” Deseori mă invita la ea. Erau clipe rare care nu se uită...

Odată, eram într-un oraș din Rusia, în plină iarnă. Treceam râul înghețat cu autobuzul. Doar pe Tamara Savelievna a dorit lumea de-acolo s-o treacă altfel - într-o sanie dusă de câini! Era atât de romantic! Tamara Ciobanu avea pe umeri un șal rusec și era foarte veselă și frumoasă.

Am avut și turnee cu peripeții, cu oameni diferiți. Dormeam într-un vagon ce „trecea” de la un tren la altul. Duceam cântecul până hăt în alt capăt al pământului. Era cântăreața care părea dăruită cântecului, numai că anii nu cruțau pe nimeni. Mai întâi își punu pecetea pe chip, apoi îi iau ce ai mai scump.

Pentru Tamara Ciobanu a fost o lovitură, când a ajuns a fi apreciată nu după inconfundabila-i voce, dar după aspect... Întâi a fost un reproș al tov. Bodiu, că prea s-ar fi „rotunjit”, apoi Cea care a dus cântecul meleagului în lume a prins a fi marginalizată și

UNIVERS MUZICAL

îndepărtată de la scenă. Atunci, îmi închipui, a început s-o chinuie și boala. N-am să-i uit cuvintele rostite cu tristețe: „Când trebuiești, mai poți ceva, te văd toți, dacă ajungi să te clătini - nu trebuiești nimănui...”

A fost mulți ani în fruntea Societății Corale, astfel punând bazele Uniunii Muzicienilor. Mereu îmi spunea că eu voi continua ceea ce a început dânsa... De fapt, bucata de pâine mi-a dat-o ea, scumpa mea învățătoare.

Mi-e drag numele ei, nu întâmplător doresc să i-l poarte și Uniunea Muzicienilor... Iar amintirile legate de Tamara Ciobanu sunt tot ce am mai drag!

“TAINA DESTINULUI”

Fragment din romanul autobiografic, scris în memoria Tamei Ciobanu

... Demult s-a stins minunata noastră cântăreață, „prima noastră privighetoare”, dar discipolii ei continuă să ducă ștafeta cântecului mai departe. Merg spre înălțimile artei pe drumul bătătorit și de dumneaei, purtând în sufletul lor o fărâmă din dragostea ei față de oameni și față de cântecul popular. „Cu adevărat a poporului”, așa a rămas Tamara Ciobanu în inimile și cugetele celor peste două sute de milioane de admiratori ai ei. Eu cred, că voi ajunge într-o zi când pe Aleea artiștilor, care, sper să fie, voi asista la dezvelirea unui monument înălțat în cinstea „primei noastre privighetor” Tamara Ciobanu. Că alături de ea vor fi înălțate monumente în semn de recunoștință și altor mesageri ai artelor și talente ale acestui pământ, cum ar fi Gheorghe Eșanu, Serghei Lunchevici, Dumitru Caraciobanu, Valeriu Cupcea, Maria Cebotari, Doina și Ion Aldea-Teodorovici, Maria Drăgan și mulți alții. Eu cred în această clipă de lumină, de înțelepciune și de suflet mare a poporului nostru.

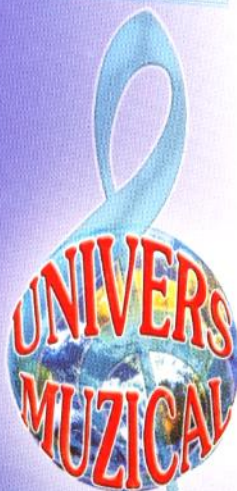
Le-aș aminti unor sceptorii, imbibaiți de cosmopolitism, că istoria noastră a fost, este și va fi făurită numai de către noi.

Iar noi vom rămâne numai dacă vom avea grijă de numele și amintirea celor care au început să făurească această istorie, s-o continue, transmitându-ne ștafeta nouă, urmașilor lor. Cum vom avea grijă de ei, așa vor avea grijă de noi, urmașii noștri. „Cine s-a dezis de istoria neamului său, acela demult e mort”, a zis un mare înțelept. Providențiala cuvinte! De aceea trebuie să onorăm și să avem grijă de trecutul nostru, oricum ar fi el. Eu cred în înțelepciunea și bunătatea poporului nostru, precum credeam în „mămuca” mea, excepționala cântăreață Tamara Ciobanu.

Fiecare din marile personalități ale muzicii, și cei de până la Paganini, și cei care au urmat după el, a avut dușmani și denigratori. Dar ele, aceste talente mari, luminate de Dumnezeu, au mers înainte și au rămas să lumineze cu opera lor secole de-a rândul inimile celor însetați de artă. Iar cei care au fost doar meșteri mari la intrigi mari și la înălțarea de obstacole în fața acestor talente, aceștia demult s-au pierdut în bezna trecutului, în urma lor rămânând doar un schleif de fum negru, ce doar pentru o clipă a umbrit lumina strălucitoare a Luceafărului...

Alexandru LOZANCIUC

Uniunea Muzicienilor din Moldova

Nr. 2

Artă. Cultură. Literatură. În memoriam

Privighetoearea meleagurilor noastre

AMARA CRISAN a fost la vremea ei un simbol al tinereții moldovenești...

Amara Crisan

Prima, repetată, delectă, în creația sa... Vece furtive...

Tamara Coban a venit în țina anul 1922...

Prima, repetată, delectă, în creația sa... Vece furtive...

Tamara Coban a venit în țina anul 1922...

AMINTIRI dintr-o tină toamnă... A fost o vreme când...

AMINTIRI dintr-o tină toamnă... A fost o vreme când...

AMINTIRI dintr-o tină toamnă... A fost o vreme când...

DINSA A FOST PRIMĂ... AMARA CRISAN...

DINSA A FOST PRIMĂ... AMARA CRISAN...

DINSA A FOST PRIMĂ... AMARA CRISAN...

DATOR ÎN FAȘA EI PE-O VIAȚĂ... BEMIS COPIE...

DATOR ÎN FAȘA EI PE-O VIAȚĂ... BEMIS COPIE...

DATOR ÎN FAȘA EI PE-O VIAȚĂ... BEMIS COPIE...

Созвездия... Вниманию читателей... 23 ноября 1994 года

Поет Тамара Чебан... К 80-летию со дня рождения

Пылая детских лет, Тамара Чебан... К 80-летию со дня рождения...

Она пела сердцем... Диплом 1948 г. в Хабаровске...

Тамара Чебан... С 1948 по 1950 г. в Хабаровске...

Тамара Чебан... О творчестве поэта...

Тамара Чебан... О творчестве поэта...

Советская Молдавия... Квартальный сбор...

Эти дойны звучные... Творческий портрет... Плет Тамара Чебан...

Эти дойны звучные... Творческий портрет... Плет Тамара Чебан...

Эти дойны звучные... Творческий портрет... Плет Тамара Чебан...

Эти дойны звучные... Творческий портрет... Плет Тамара Чебан...

Эти дойны звучные... Творческий портрет... Плет Тамара Чебан...

„Tamara Ciobanu a fost nu numai o irepetabilă cântăreață, ci și un excelent pedagog – acest lucru îl pot afirma în cunoștință de cauză. În perioada postbelică, fiind prima cântăreață de acest gen la noi, a pregătit mulți tineri pentru scenă, astfel încât multe talente au înflorit datorită poveștelor și grijii ei. Tot Tamara Ciobanu a contribuit considerabil la formarea și prosperarea orchestrei „Fluieraș”, cât și la descoperirea și susținerea unor artiști care mai apoi au devenit mari personalități în arta noastră muzicală, preluând, de fapt, de la ea ștafeta muzicii populare. E de ajuns să-i numim aici pe Serghei Lunchevici și pe Nicolae Sulac.”

Sergiu Rădăuțanu, academician

ÎN INTERNET

http://www.youtube.com/watch?v=v_kCo6q8wDA

Тамара Чебан Tamara Ciobanu Doina Moldavian Folk Song

<https://www.youtube.com/watch?v=CxE-5mxcets>

Tamara Ciobanu - Mărioară, lelișoară

<https://www.youtube.com/watch?v=yPmwFjw0tYU>

Interpreți basarabeni - Imagini de arhivă

<https://www.youtube.com/watch?v=qpQL3P5wjz0>

Тамара Чебан Tamara Ciobanu Spus a badea sa nu joc Moldavian

<https://www.youtube.com/watch?v=sjl7Nckn8Mg>

Тамара Чебан Tamara Ciobanu Auzăl-am din bătrâni Moldavian Folk Song

<http://www.posta.md/ro/news/1680.html>

DESPRE NOI | NOUȚĂȚI | SERVICII ȘI TARIFE | SUPTORT&CONTACTE | FILATELIA | SERVICII ONLINE

Acasă

Vor fi puse în circulație 4 mărci poștale și o coliță cu 1 marcă poștală.

6 Iunie 2014

ULTIMELE ȘTIRI:

24 Octombrie 2014
Punerea în circulație a picturii "Leonida Lari - poetă, publicistă și om politic"

20 Octombrie 2014
Lansarea oficială a serviciului de transfer de bani între Poșta Italiană și Gheșia Moldovenească

La data de 7 Iunie 2014 în oficiul poștal MD-2012 Chișinău vor fi puse în circulație 4 mărci poștale din seria „Personalități Ilustre, Aniversări, comemorări”

Seria este compusă din 4 mărci poștale și o coliță cu o marcă poștală, care reprezintă personalități ilustre din țară și din lume.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Marca poștală cu valoarea nominală de 1,20 L este emisă cu ocazia aniversării a 100 de ani de la nașterea sopranei, cântăreței de muzică populară Tamara Ceban, considerată una din cele mai populare cântărețe din Moldova din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

http://www.bnm.md/md/coins_T.Ciobanu_argint

Tamara Ciobanu - 100 de ani de la naștere

(în circulație din 20 octombrie 2014)

Caracteristicile monedei:

- valoarea nominală: 50 lei
- grad: proof
- calitate: argint
- metal: 999/1000
- compoziție: 13,0 grame
- greutate: 28 mm
- diametru: rotundă
- formă: zimțată
- margini: 500 exemplare
- traja:

Avers:

- în plan central - Steaua Republicii Moldova;
- în partea de sus - anul emisiunii „2014”;
- în partea de jos - inscripția „50 LEI”;
- urmând circumferința monedei cu majuscule este gravată inscripția „REPUBLICA MOLDOVA”;

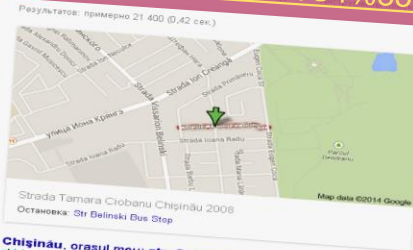

Revers:

- în plan central - pe fundalul unor note muzicale efigia Tamarei Ciobanu;
- în partea de sus, urmând circumferința monedei, cu majuscule este gravată inscripția „TAMARA CIOBANU” și anii de viață „1914-1990”;

<https://www.google.md/#q=strada+Tamara+Ciobanu+Chi%C5%9Fin%C4%83u>

Chișinău, orașul meu: str. Ceban Tamara
chișinau.blogspot.com/.../str-keban-tamara.htm - Paraversti etu stranicu
27.10.2014 - Tamara Ceban (Ciobanu) (1914-1990) a fost una din cele mai

http://www.moldovastamps.org/catalogue_stamps_issue.asp?issueID=1056&lang=ru

Тамара Савельевна Чебан - 100 лет со дня ее рождения (1914-1990) в Молдавии, Бессарабская губерния - 23 октября 1990, Кишинев, Молдавская ССР - молдавская советская певица (сопрано) и педагог; Народная артистка СССР (1960), Лауреат Сталинской премии третьей степени СССР (1950), Член КПСС с 1953 года. Исполнительница народных песен. «Атлантида».

<http://peterstamps.ru/news/2096>

Елена Черной (1924, Бессарабия-2000, Париж, Франция) - румынская оперная певица (меццо-сопрано).

Тона Феодосиевич Черба (1864-1936) - молдавский врач, организатор здравоохранения и общественный деятель.

Дмитрий Леонтьевич Матковский (1939, Вадул-Рашков - 2013, Кишинев) - советский и молдавский поэт, прозаик, драматург, публицист.

Тамара Савельевна Чебан (1914 год, Бессарабия - 1990, Кишинев) - молдавская советская певица (сопрано) и педагог; Народная артистка СССР (1960), Лауреат Сталинской премии третьей степени (1950). Исполнительница народных песен.

<http://www.andreilupan.com/loaditem.do?id=399500066>
 art. "Sora doinei!" despre Tamara Ciobanu
 (text preluat din materialele pregătite pentru publicare)

Lupeanu Andrei

- Prima pagină
- Opera
- Peace
- Even. cîntec_iaroc..._af...
- Dedicatii
- Societati de cîntec
- Documente
- Polemici
- Concertantă
- Sansele oficiale
- Discografii
- Veșta
- Publicistica
- Articole, eseuri, discursuri...
- Despre Lupean
- Imagini
- Căsuțuți
- Purtele, sursuri
- Înregistrări audio
- Discografii, arhivări însc...
- Înregistrări video
- Sărbători de emisiuni, oratori...
- Reperatori
- Suggerii, căr...
- Urbane modificări

„Cred că astăzi, vorbind de opera Tamarei Ciobanu, avem datoria de a însemna faptul, cel puțin cu un semn de întrebare. Nu se cuvine să dăm doinei, cântecului de la izvoarele melosului nostru, să-i dăm locul cuvenit în programe de frumusețe și de adevărată cultură clasică? Iată, ascult, cântă Tamara...” "Colo-n vale la fântână", "Mână, Gheorghe, boii bine", "Hai, mamă, la iarmaroc", "Omule cu vinul bun" și mai câte încă! **E firul care ne leagă de frumusețea străbună, de soarta oamenilor înveșnicită în cântec. Mulțumim Tamarei pentru câte a reușit să valorifice și să ni le renască din aceste bogății.**

<http://www.evenimente.md/item-226.html>

În anul 1989 are loc prima ediție a concursului de interpretare folclorică "Tamara Ciobanu". La fiecare doi ani interpreți de toate vârstele ies pe scena pentru interpreta piese din folclorul moldovenesc. În acest an câștigătorului i se va oferi premiul mare în sumă de 5000 lei. Concursul va reuși, ca întotdeauna, interpreți de folclor cu vârsta cuprinsă între 6 - 75 ani. Totodată, vor fi două secțiuni una pentru copii și a doua pentru tineri.
 Strategia concursului este de a-i orienta pe cântăreți la sursă și la o vestimentație autentică, adevărată.

Important este pentru acest concurs că el cuprinde majoritatea genurilor de creație tradițională, de la invocări, adresele către soare, păsări, animale, de la cântecele de îndeletnicire, de preocupări s-a-pus o bază serioasă de a-i motiva pe cântăreți să găsească folclor autentic, să se orienteze, să studieze, să înregistreze, să vină la informatori, la păstrători de folclor, la acei oameni cu memorie neordinară care știu sute de cântece, pentru că ar fi păcat să se piardă această comoară.

Tamara Ciobanu, născută în Taratanskaia, 22 noiembrie 1914, solistă a Orchestrei de muzică populară "Fluiereș", a fost una din cele mai populare cântărețe ale Moldovei din a doua jumătate a secolului al XX-lea. Este cunoscută pentru interpretarea Tatanei în opera Evgheni Oneghin de Piotr Ilici Ceaikovski, și rolul lui Cio-Cio-San din opera cu același nume de Giacomo Puccini.

<http://www.flux.md/editii/2008124/articole/3854/>
 farmacieonline.md

FLUX OPT

- Cotidian National
- Important
- Eveniment
- Actual
- Editorial
- Flux LUX
- Economic
- Politik
- Social
- Arhivat
- Investigații
- IN MEMORIAM
- Punct de vedere
- Interviu
- Extern
- Sănătate
- Cultura
- Magazin
- Siesta
- LIT
- VOX POPULI
- Ziarul FLUX
- Mapamond culinar

farmacieonline.md
 ACASA AUTORI DESPRE FLUX ABRONAMENTIE PUBL
 Cautati...

Concursul „Tamara Ciobanu” - un prim pas al dezghețului național în muzica populară
 Căsuțuțiu Național Nr. 2008124 din 11 iulie 2008

Anul acesta, Concursul Național al Interpretorilor Cântecului Folcloric „Tamara Ciobanu” a ajuns la a X-a ediție. Tot în acest an, concursul împlinesc 20 de ani, pentru că se organizează o dată la doi ani. Muziologii și folcloriștii Andrei Tamașciuc și Tamara Ciobanu ne dă mai multe amănunte despre Concursul „Tamara Ciobanu”, dar și despre impactul pe care l-a avut acest eveniment asupra creației tradiționale din Republica Moldova.

» Știu că a început deja înregistrarea concursanților pentru festivalul „Tamara Ciobanu”. Vom avea parte de o ediție specială anul acesta?
 - Este a zecea ediție a concursului „Tamara Ciobanu” și la sediția Consiliului Unitar al Mușicilorilor am convenit că va fi o ediție jubiliară, extinzând diferite modalități de a celebra cântărețea Tamara Ciobanu. În aceste zile de concurs urmează să evolueze toate categoriile de vârstă, de la 6 ani la 75 ani și cine concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu. În aceste zile de concurs urmează să evolueze toate categoriile de vârstă, de la 6 ani la 75 ani și cine concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu. În aceste zile de concurs urmează să evolueze toate categoriile de vârstă, de la 6 ani la 75 ani și cine concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu.

» Concursanții interpretează cântece din repertoriul Tamarei Ciobanu?
 - Concursanții interpretează cântece din repertoriul Tamarei Ciobanu, dar acest lucru nu era obligatoriu la toate edițiile au fost interpretate cântece din repertoriul Tamarei Ciobanu și Valentina Savtichi, sora ei.
 - Aproape la toate edițiile au fost interpretate cântece din repertoriul Tamarei Ciobanu și Valentina Savtichi, sora ei. În perioada 2008-2014 Concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu. În aceste zile de concurs urmează să evolueze toate categoriile de vârstă, de la 6 ani la 75 ani și cine concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu. În aceste zile de concurs urmează să evolueze toate categoriile de vârstă, de la 6 ani la 75 ani și cine concursul va avea loc în perioada 13-22 noiembrie, 22 noiembrie este ziua de naștere a celebra cântărețea Tamara Ciobanu.

» Care este strategia concursului?
 - Este cea de a-i orienta pe cântăreți la sursă și la o vestimentație autentică, adevărată, fiindcă noi pierdem din cântecul, și portul, mai răămăna și pierdem și simțea și atitudinea cu care ne alecăm? Și în această strategie intră

http://ro.wikipedia.org/wiki/Tamara_Ciobanu

Wikipedia
 Enciclopedia liberă

Tamara Ciobanu
 De la Wikipedia, enciclopedia liberă

Tamara Ciobanu (născută Taratanskaia, 22 noiembrie 1914 – 23 octombrie 1990) a fost una din cele mai populare cântărețe ale Moldovei din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

În anii 1945-1961 a fost solistă a Radioteatrului din RSSM. Între 1951-1973 a fost solistă a Orchestrei de muzică populară „Fluiereș”. În anii 1973-1980 a lucrat ca conferențieră la Căminul de Cultură și Artă din Academiei de Muzică „G. Musicescu”. Admisă la popularul din URSS. A interpretat rula Tatanei în opera Evgheni Oneghin de Piotr Ilici Ceaikovski. În anul 1980 a primit premiul de Stat al URSS.

Biografie [modificare] [modificare sursă]

Tamara Ciobanu de mic copil avea o dragoste deosebită față de muzica populară. După absolvirea școlii de tineri „Principesa Călugăreasa” din Chișinău, își continuă studiile la Școala de Medicină apoi în Conservatorul de la Saratov (1941-1944). În această perioadă participa la cântec și la dans în cadrul celor două grupuri de cântec și dans din Chișinău și la un concurs în cadrul Conservatorului de Stat din Chișinău pe care l-a absolvit în 1947. În același festival și distinsă cu titlul de laureată al diploma de gradată. În anul 1950, după un turneu la Moscova cu orchestra „Fluiereș”, este conferențieră la Școala de Stat al URSS, iar după asta fusese aleasă deputată în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice. În anul 1960, după un turneu la Moscova cu orchestra „Fluiereș”, este conferențieră la Școala de Stat al URSS, iar după asta fusese aleasă deputată în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice. În anul 1960, după un turneu la Moscova cu orchestra „Fluiereș”, este conferențieră la Școala de Stat al URSS, iar după asta fusese aleasă deputată în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice.

În anul 1969, numită Tamara Ciobanu a primit prestigiosul Concursul Național al Interpretorilor de Cântec Folcloric „Tamara Ciobanu”. Sora Tamarei Ciobanu, Valentina Savtichi, a fost cântărețea de operă. Ea fusese o cântăreță celebră la Opera Națională, dar când Tamara Ciobanu a clădit la pe fond paraziții, aceasta renunțase la scenă, îngrijindu-i în ultimii pași ani de viață!

- Referințe [modificare] [modificare sursă]
- 1. **** Tamara Ciobanu. Analele de Muzică Școlară
- Bibliografie [modificare] [modificare sursă]
- Soraștii Buzăii. Interpretări din Moldova, Chișinău, Ed. Art și Muzeum, 1999
- Tamara Ciobanu. Literatura și Acta Moldovei. Enciclopedie, vol 2

<http://www.kino-teatr.ru/teatr/acter/sov/253561/bio/>

Биография Фильмография Дискуссии

Чебан Тамара Савельевна

Родилась 9 (22) октября 1914 года в селе Березложи (ныне Оргеевский район, Молдавия).

Молдавская советская певица (сопрано) и музыкально-общественный деятель, педагог. Народная артистка СССР (1960).

В 1946 году окончила Кишиневскую консерваторию (класс Л. Бабич) (занималась также в Саратовской оперной студии, была солисткой). В 1945-1951 годах пела в Кишиневской оперной студии, была солисткой Молдавского радио. В 1951-1973 годах выступала с оркестром молдавских народных инструментов "Флуераш". С 1973 года преподаёт в Кишиневском институте искусств (с 1976 года — доцент). Почётный председатель Музыкально-хорового общества Молдавской ССР (1973).

Ушла из жизни 23 октября 1990 года в Кишинёве.

ПРИЗЫ И НАГРАДЫ
Сталинская премия (1950).

рейтинг: На данный момент 1 голос (0.01%, 1000 место) [голосование](#)

ФИЛЬМОГРАФИЯ

Молдавские напевы

[перейти к полной фильмографии](#)

<http://www.free-time.md/rus/mon/i5261-narodnym-artistam/>

Первой же в Молдавии Народной артисткой СССР стала Тамара Чебан, в 1960 году молдавских народных песен, солистка оркестра «Флуераш» с 1951 по 1973-й, получила звание как оперная певица, сопрано.

Тамара Чебан, запоранивающий голос которой служил своеобразным эталоном в народе - в Молдавии не было, чем «похвастаться» Чебан, «Донной», песнями «Лили» и «Маршара», жила в трех консерваториях, дебютировала в Кишиневе в 1946 году в роли Чо-Чо-сан, с успехом исполнила партию Татьяны в «Евгении Онегине», но вернулась к истокам.

Тамара Чебан родилась в 1914 году в селе Березложи Оргеевского уезда, как солистка Валентины Савицкой, у их матери был отличный голос, отец играл на мандолине и гитаре, родители Михайловской церкви этого села, в семье крестьян Саввы Павловича и Александры Петровны Таратанских с сестрицей Валентиной Савицкой, у их матери был отличный голос, отец играл на мандолине и гитаре, родители

<http://slovari.yandex.ru/~книги/БСЭ/Чебан%20Тамара%20Савельевна/>

Словари

Язык этой страницы: русский. Перевести ее с помощью Панели инструментов Google? [Помогите нам улучшить](#)

Поиск Почта Карты Маркет Новости Словари Видео Картинки ещё

перевод энциклопедии русский язык [перевод текста](#) [все языки](#) [Найти](#)

Чебан Тамара Савельевна

Чебан Тамара Савельевна (р. 9(22) 10 1914, с. Березложи, ныне Оргеевского района Молдавской ССР), молдавская советская певица (сопрано) и музыкально-общественный деятель, народная артистка СССР (1960). Член КПСС с 1963. В 1946 окончила Кишиневскую консерваторию. Была солисткой Молдавского радио (1944—51) и выступала с оркестром молдавских народных инструментов "Флуераш", гастролировала с ним за рубежом. С 1973 преподаёт пение в кишиневском институте искусств (с 1976 доцент). Почётный председатель Музыкально-хорового общества Молдавской ССР (с 1973). Член Верховного Совета СССР — 5-го созыва. Государственная премия СССР (1950). Награждена орденом Ленина, 2 другими орденами.

Яндекс.Словари | БСЭ — 1969—1978

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D0%B1%D0%B0%D0%BD_%D0%A2%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B0_%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B0

Википедия

Чебан, Тамара Савельевна

Материал на Википедии — свободной энциклопедии

В Википедии есть статьи о других людях с такой фамилией, см. Чебан.

Тамара Савельевна Чебан (русскоязык. Таратанские; 9 (22) октября 1914 год, село Березложи, Оргеевский уезд, Бессарабская губерния — 23 октября 1990, Кишинёв, Молдавская ССР) — молдавская советская певица (сопрано) и педагог. Народная артистка СССР (1960). Лауреат Сталинской премии третьей степени (1950). Член КПСС с 1963 года. Ученица знаменитых народных песен.

Содержание

- Биография
- Награды и звания
- Пение
- Источники
- Примечания
- Ссылки

Биография [\[править исходный текст\]](#)

Тамара Чебан родилась 9 (22 октября) 1914 года (по другим источникам — 22 ноября^[и]) в бессарабском селе Березложи (ныне Оргеевский район Республики Молдавия).

В 1946 году окончила **Кишиневскую консерваторию** по классу Л. О. Бабич. Занималась также в Саратовской консерватории. Также участвовала в 1945—1951 годах пела в Кишиневской оперной студии, организованной композитором Д. Г. Гершфельдом при кишиневской консерватории. Была

Основные сведения

Имя при рождении: Тамара Савельевна Таратанская

Дата рождения: 9 (22) октября 1914

„A cânta, a răspândi frumusețile artei noastre e un merit de glorie al talentului autentic. Dar a spune aceasta despre Tamara Ciobanu înseamnă a spune prea puțin. Ea este o figură de înaltă și trainică ținută în cultura noastră contemporană. Nu numai prin ce a făcut, ca activitate socială cetățenească. În nenumăratele turnee, de aproape și de departe, ea a dus cu reală și deplină întruchipare, frumusețea Moldovei, a baștinei. Prin cântec, prin talent și prin toată bogăția omenească a ființei sale, vorbește lumii despre chipul și caracterul celor de acasă. În primul rând, despre frumusețea și soarta femeii în Moldova - soarta moldovencei. În această viziune artista e oriunde un adevărat sol al poporului, e adânc și bogat reprezentativă. Da, probabil că nu există nicăieri iubitor de cântec care să nu-i recunoască glasul. De la îndepărtatele începuturi până astăzi, ea rămâne întruchipare a cântecului nostru. Marele auditoriu din tot largul țării și de dincolo de hotare o recunoaște la orice apariție și o salută cu prietenie pe ea, marea noastră cântăreață, sora doinelor moldave, Tamara.”

Lupan Andrei - scriitor, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova
(1946-1955; 1958-1961)

Realizat:
Margarita IULIC,
șef oficiu Documente Muzicale
Serviciul Comunicarea Colecțiilor

Coordonator:
Valentina TOPALO,
șef Centru Manifestări Culturale

Bălți, 2014